

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును
Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ మార్చి నెల 15-వ తేది మంజుగవారము } No. 290
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామనందనపుర ఫాల్గుణమాస శుద్ధ ద్వాదశి. } సంచిక ౨౯౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిముందు

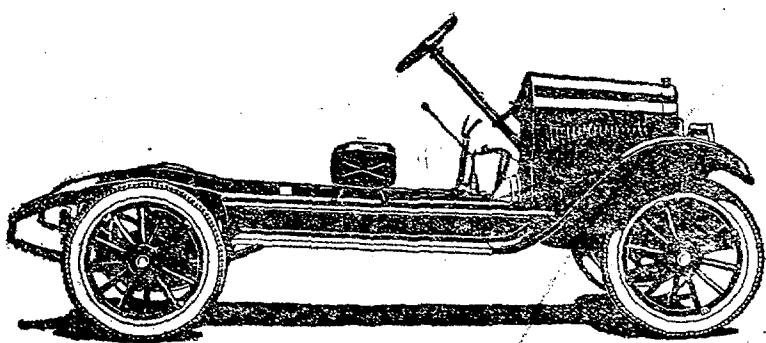
గొప్పగొప్పవారిచే వేలకువేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పులమాన్యును, వాయు పోట్ల
బాపును, పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును,
పొట్లబోగొట్టును, బెనుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగా నే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

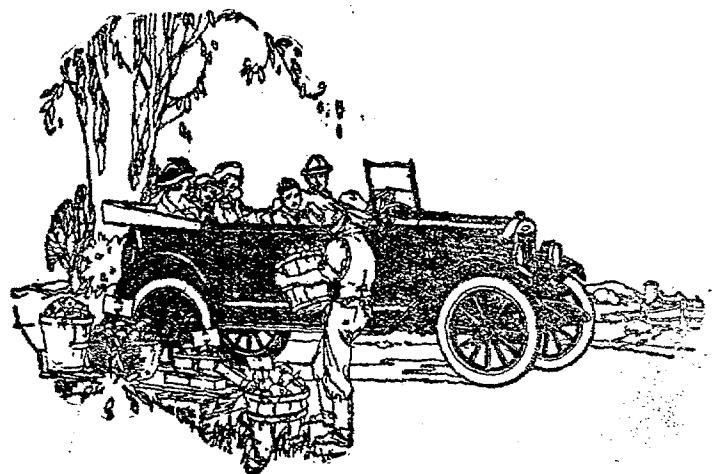

అమృతాంజనము అన్నివిధములగు
నొప్పులకు సంతోషింపజేసింది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుంచవలసినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబుల్లిపల్లి, మద్రాసు
249, ఫ్రేజిరోడ్డు, పోర్టు, బాంబాయి.

చివర్ లెట్టు రకము బండ్లటుల వేల తరబడిగా అమ్ముడు పోవుచుండుటకంటె
వీని ఆధిక్యమునకు మరేది గొప్ప గారంటి కాగలదు?

చివరెట్టు ఒకటన్ను ట్రక్కు- రు 2200

చివరెట్టు కమ్మర్షియల్ ఛాసిస్ రు 1700

చివరెట్టు సీడ్ రు 3400 టూరింగు కారు బెల్మాన్ టైరులతోనహా రు 2600 టూరింగు కారు కార్డు టైరులతోనహా రు 2550

చివర్ లెట్టు ట్రక్కులను కొనినచో నవి భద్రముగా నందచేయుబడును మొదట వెట్టుబడి ఖరీదు.
ధర తక్కువ, తరువాత ప్రతినెల నగుఖర్చు తక్కువ. పిమ్మట ఆరుగుదలక్రింద ధన నష్టము తక్కువ.

డిస్ట్రిబ్యూటరులు:—

సింపున్ ఆండు కో, (లిమిటెడ్.) మద్రాసు అండ్ ఉపకర్మములము.

వారిసాలు కారాగృహమునుండి విడుదల చేయబడిన
 సత్యాగ్రహి నిహరరంజన ముకర్తీగారు ఛైటీలు ఆహార నిరసన
 ప్రతిఘటించిన దాత్ర సత్యమనిరి. కామేశ్వరరావుగారు మరి
 కొందరు ర్ దినము నుండి నిరసనప్రత ఘటించియున్నారని
 యు కారాగృహాధికారులు వారికి సంకల్పవేసి ప్రత్యేకపు
 గడులయందుకవిరినియు ముకర్తీగారు చెప్పిరి.

ఏప్రిల్ నెల 4వ తేదీ మొదలు 13వ తేదీ వరకు

భారతజాతి యీవారము నెన్నటికిని మరువగూడదు. ఖద్దరును కొనుట - ఆమ్ముట - నూలువగ
కుట-వడికిన నూలు నంతను భారతతంత్రకారకసంఘమునకు విరాళముగా పంపుట-ఖద్దరుపనియందే
నిమిగ్నులగుట-వీనిని పజలీవారమున ముఖ్యముగా జరుపవలెను.

(உத விக்கிற)

(1842-2) నగల వర్తకులు, 25, చేనాబజారులోఁను, మద్రాసు.

(పట్టములు ప్రకారం ఇంగ్లండులో సాపించబడినది)

చాలినంత మంచి నీటిసదుపాయమున్ను, ఆహార పదార్థములున్ను కొత్తగూడం వద్ద యేర్పాటు చేయ బడినవి.

శికిండాబాదు గి-వ, మార్చి, ౧౯౨౮

టాఫిక్ మ్యానేజరు

చాయనూలును తయారు చేయు శాల.

గతిచాయము !

Manager, Salem DYE WORKS SYNDICATE Ltd, Salem.

ఈ తీర్పుపై లాహోరు హైకోర్టునందు అపీలు చేయబడు
నని తెలియబున్నది. (జి. ప్రె.)

పొకనాడొక వాడు.

మేనేజరు, ఉంధన, తిక

గి. తంబుకెట్టివీధి, మూడాసు,

తోషామౌళి

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

తన

తోషామౌళి—తన అవులు మేనల్లుడి. ఇంకా తప్పే
మిటి?

విద్యార్థి—వాటిలో ఒకటి ఎద్దండి.

నాటకం

నాటకం ప్రారంభం కాబోతుండేను. ఎంతసేపటికీ
ప్రేక్షకులు రాలేదు. చిట్టచివరకు ఇద్దరు వచ్చిరి

మానెడరు—మీ టికెట్లు ఏదీ?

పుల్లయ్య—అయ్యో నాకు ఫ్రీ టికెట్లు ఉండండి.

మానెడరు—అయితే, లోపలికి పో.

పుల్లయ్య—నేనూ, మాతమ్మకు జవాబునండి. ఇద్దరికీ
ఒక్క టికెట్టు పనికి వస్తుందా?

ఎగుమతులు

ఉపాధ్యాయుడు—హిందూదేశమునుండి ఇంగ్లండుకు
రవాణా అయిన పత్తి ఎంత? ఏసంవత్సరం లెక్క అయినా
చెప్పు.

విద్యార్థి—సంవత్సరం 1569-అండి.

ఉపాధ్యాయుడు—అంత పూర్వపు సంగతికూడా నీకు
తెలుసునా?

విద్యార్థి—తెలుసునండి.

ఉపాధ్యాయుడు—ఎంత షర్తి?

విద్యార్థి—ఏమీ రవాణా గాలేదండి.

విగ్రహం

దేవుడు—విగ్రహానికి కట్టుకున్నది, కాని అది ఏంచెయ్య
లేదు?

బాలుడు—చూడలేదు.

దేవుడు—విగ్రహానికి చెప్పున్నాయి. అది ఏంచెయ్య
లేదు?

బాలుడు—వినలేదు.

దేవుడు—దానండి. విగ్రహానికి ముక్కుఉంది. అది ఏం
చెయ్యలేదు?

బాలుడు—ఏనకోరక.

ప్రాము

ప్రాము—సంవత్సరం—ఒకటి ఆరేండ్లు, ఒకవర్షం.

ప్రజాపతి—వాకు దిగటం చేశవును.

కందర్ప—ఏం చేశవును? నీవు కిందపడి, ముఖం పద్ద
లు దేనువంటే, నవ్వుపడేది, నేను.

ప్రాణం

ఒకడు—నీవు వదిలే నవల, బోధుగాఉందా?

ఇంకొకడు—ఇద్దరినీ చంపిన కథ కనిపిస్తుంది.

ఒకడు—అయితే పుస్తకంలో ప్రాణం ఉందన్న
మాట!

రయిలు

భాగ్యం—భర్తలకు రయిలు తప్పిపోయెను.

భర్త—నీవు చీర కింగారించబంతో ఆలస్యమయింది.
చెవివాడే రయిలు ఉండేదే. రంజో రయిలు వచ్చిందాకా,
సూర్యోవారే.

భార్య—మీరునన్ను తొందరపెట్టారు. లేకపోలే, రం
జోరయిబుకోసం స్త్రీమనులో ఇంతసేపు పడివుండవలసివచ్చేది
కాదు.

సోమరి

ఉపాధ్యాయుడు—క్లాసులోకట్టా సోమరిపోతుఎవరో
నీకు తెలుసునా?

బాలుడు—తెలియదండి.

ఉపాధ్యాయుడు—నీకు తప్పకుండా తెలుసును. అంద
రూ లెక్కలుచేస్తుంటే, ఉరికేసుకూర్చుని దిక్కులుచూసేది ఎవరు?
బాలుడు—తమకేసండి.

పెద్ద

నాటకంమానేజరు—మీనాటకం, చాల పెద్దదండి.
మేము ఆడలేము.

గ్రంథకర్త—అట్లాఅయితే నాటకకాలను, పెద్దది
చేయండి.

జంకచర్మం

పాపయ్య—ఇది నిజమయిన జంకచర్మమేనా?

అంగడివాడు—తప్పకుండా.

పాపయ్య—మరికిగావుండే?

అంగడివాడు—జంక కిందపడ్డప్పుడు, దుమ్ముయింది.

నత్తి

సంపాదకుడు—పంక్తి కొకమాటయినా లేదు, మీనాట
కానికి ఇకనుంచీ మాటలనుబట్టి డబ్బిస్తాగాని పేజీలను బట్టి
డబ్బియ్యను. తరువాత గ్రంథంలో గ్రంథకర్త ముగ్గురు నత్తివాళ్ళ
ను ప్రవేశపెట్టెను. గ్రంథమంతా మాటలతో నిండిపోయెను.

డ్రెస్సు

మొదటిప్రేక్షకుడు—రాత్రి స్త్రీవేషం వేసినవాడి
డ్రెస్సు బాగుందాలేదా?

ఇంకోప్రేక్షకుడు—బాగుండలేదు. ఏకారంగావుంది.

మొదటిప్రేక్షకుడు—ఒకవిధంగా బాగుంది. నాటకం
అయితరువాత, మల్లి ఊడవకుండా సరిపోయింది.

లప్పు

ఒకడు—పుల్లయ్య నావద్ద రూపాయి ఖదులుతీసుకు
న్నాడు.

ఇంకొకడు—మల్లి ఇచ్చివేశాడా?

ఒకడు—నేనిచ్చిన రూపాయే మల్లియచ్చేసాడు.

ఇంకొకడు—ఎట్లా?

ఒకడు—రూపాయి మారలేదట.

ఒక్కరోజు

ఉపాధ్యాయుడు—ఒక్కరోజున జరిగినసంగతు లేన
యినా ఉంటే చెప్పు.

బాలుడు—మాఅమ్మ మానాన్న ఒక్కరోజే పెల్లి
చేసుకున్నారు.

నమ్మకం

ఒకడు—చూడటమే నమ్మకానికి ముఖ్యం.

ఇంకొకడు—నిన్ను ప్రతిరోజూ చూస్తూనేఉన్నాను.
నమ్మడంలేదే?

పదును

ఒకడు—అయ్యో, తమవద్దకత్తులయినా కత్తెరలయినా
వున్నవా, పదునుపెట్టుకాను.

యజమాని—నాదగ్గిరలేవు కాని, బుడికి పదునుపెట్ట
గలవా?

ఒకడు—తమకు బుడికి ఉంటే, పదునుపెట్టగలనండి.

గుణం

రామయ్య—భార్యాభర్తలకు వ్యతిరేకగుణాలుంటే,
సుఖంగాఉంటారట.

సోమయ్య—అందుకనే, మాపిల్లవాడికి డబ్బుగల
సంబంధం ఏమయినా దొరకుతుండేమో అని విచారిస్తున్నాను.

సోడా

బాటసారి—ఈప్లాట్లో ఎక్కడయితా ఒక సోడాబు
డ్డి దొరుకుతుందా?

బిచ్చగాడు—ఒక్కబుడ్డిఎక్కడదొరుకుతుందో తెలియ
దు. రెండుబుడ్డుదొరికిపోతుమాపించుంటే చూపిస్తాను.

అల్లరి

స్నేహితుడు—రాత్రిగ్గు మీపిల్లలిద్దరూ అల్లరి చేస్తా
రా ఏమిటి?

మల్లయ్య—చేస్తానుగాని, ఒకరి అరుపులో ఇంకోకరి
అరుపు వినబడదు.

బోను

భార్య—మీరు బజారునుంచి వచ్చేటప్పుడు ఎలికబోను
తీసుకురండి.

భర్త—నిన్న తెచ్చాగా?

భార్య—నిన్నటి బోనులో ఎలిక వుంది.

పోలిక

న.బృహస్పతి—మీ పిల్లవాడు అంతా తండ్రి పోలికే.

రాజమ్మ—ఎండలచేత పిల్లవాడు అట్లావున్నాడు. కాని
లేకపోలే బాగుండేవాడే.

ఏడు

సోమయ్య—నేను ఇయ్యనలసింది ఏడణాలేనీ. బిల్లు
మీరు ఎనిమిది అణాలు వేసారేమి?

కాఫీహోటలువాడు—ఏడు సంఖ్య అవాచ్య మని ఎని
మిది వేసానండి.

పని

యజమాని—సమయానికి నచ్చావు మాయింట్లో పాత
రథవ్వాలె. నీవు రాకముందు ఎవరినయినా పిలుస్తామని తూర్పు
న్నాను.

బిచ్చగాడు—అట్లాగా అండి. నేను ఎవరినయినా పిలు
చుకున్నావా?

జ్వరం

సెలవుచీటీలో ఇట్లా వ్రాసివుండెను.

అయ్యో, మాపిల్లవాడే ఇన్వాలిడ్జ్వరంవచ్చింది. జ్వరం
నిమ్మళమయితే, కేళువస్తాడు.

మానాన్న.

కొద

బిచ్చయ్య—అకొద ఏమిటి?

వైద్యయ్య—నాళ్ల అమ్మాయి సంగీతంపాడుతున్నది.

బిచ్చయ్య—సంగీతమా? కుక్కనుచంపుతున్నారన
కున్నాను.

మోటారు

పోలీసువాడు—నీబండిని ఆపవలెనని చేయసంజ్ఞ
చేసాను, చూడలేదా?

మోటారుబండివాడు—చూశానండి.

పోలీసువాడు—అయితే ఎందుకు ఆపలేదు?

బండివాడు—గంటనేపు కష్టపడితేగాని, బండికదలక
దు. మల్లి ఆపితే, ఇంకోగంట పృథాతివుతుందని, ఆపలే
దండి.

గంధర్వపత్రిక

3395

బయస్కోపు, నాటకము, మేళములు, హాస్య
ము, సంగీతము, కథలు, చతుష్టవికళలు, భాషలు
మున్నగు నాగర సమస్యలకు సచిత్రమాస
పత్రిక - సంవత్సరచందా ఒకరూపాయిమాత్రమే!
వలయువారు—గంధర్వమహల్-విజయనగరం.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనృసింహకవి

వష్టిపూర్తి

ప్రథమ సంవత్సరభాద్రపదములో (24-9-1937) జరు
గును. వార్షిగ్రంథములన్నియు 10 సంపుటములు అచ్చుగమన్నవి.
10 సంపుటముల వలె 25 రూపాయిలు. చందాధనము అద్వా
యముగా పంపవలెను. ఒకేమాత్రం పథకమేని వారు దరఖాస్తు
తోరు 10 లున్న, మిగిలిన రు 15 లు వలె 15 రు 5 చొప్పు
న మూడువాయిదాలుగానున్న చెల్లించవచ్చును. మిగిలిన
ఖర్చులు చందాదారులే భరించవలెను. మొదట రిజిస్టరు
కునే 500 వంది చందాదారులకు పోస్టుఖర్చులు మేమే భరించి
10 సంపుటములు పంపబడును. కొద్దిప్రతులే అచ్చుగమన్నవి
గణక చందాదారులు త్వరపడవలెను. లక్ష్మీనృసింహకవి
మాతన గ్రంథములు—

- (1) ప్రహ్లాద నాటకము.
- (2) కర్పూరమంజరి (రెండవ భాగము)
- (3) భాగవత కథామంజరి.
- దరఖాస్తులు, మనియార్డర్లు వగయిరాలు.

చాగి గురుమూర్తి,

ఇన్నిగుంటు, రాజమండ్రి అని పంపవలెను.

దురదచే గలుగు చర్మవ్యాధులవలన

యేల బాధపడెదరు?

Zam-Buk

చే ఉపశమనమును స్వస్థతయు గలుగును. విచిత్రమైన ఓషధుల

చర్మ-నివారిణి

దీర్ఘకాలముగానుండి నీరు కారునట్టి, ఎండినట్టి లేక గజ్జి సంబంధమైన ఎక్కువ చురుకైన కాలులు, దెబ్బలు, చాకలగజ్జి, విషరక్తము, ప్రాణములు, గడ్డలు, తామర పాదములందు లేక కాళ్లయందు పుండ్లు మొదలగునవి ఎప్పుడును జామ్-బుక్ చే ఉపశమనము గలిగించబడి కుదర్చబడునని మీరు నమ్మనవచ్చును.

జామ్-బుక్ అపరూపమైనట్టి, మిక్కిలి అమూల్యమైన ఓషధుల సత్తునుండి పరిశుద్ధముగాను, నాజూకుగాను తయారుచేయబడినది.

కుళ్ళిపోవునట్టి జంతువుల కొవ్వు, ఆవశ్యమైనట్టి, లోహసంబంధమైన ఓషధులు యందులో చేర్చబడినవి.

బాధకరమైన చర్మవ్యాధులకు ఉపశమనమును గలిగించి వాటిని కుదుర్చుటయందును, పరిశుద్ధతను గలిగించుటయందు జామ్-బుక్ సమానమైనదేదీయు లేదు.

విషసంబంధమైన పురుగులను నాశనమొనర్చి, పారదోలును. మంటగాను, దురదగానుండునట్టి స్థలమునకు స్వస్థతను గలిగించును, వాపుగానున్న స్థలములందు వాపును తగ్గించి, క్రుళ్ళును, వ్యాధిని తొలగించి, నూతనమైనట్టి, ఆరోగ్యకరమైన చర్మమును గలిగించును.

జామ్-బుక్ కఠినమైన ఆరోగ్యపద్ధతుల ననుసరించి తయారుచేయబడుచున్నది, ఉపయోగించునట్టివారి చేతులకు ఉంచునంతవరకు చేతితో తాకబడుట లేదు.

జామ్-బుక్ Zam-Buk

గాయములు, కాల్పులు, పురుగు కాటులు, పాదములందు ప్రాణములు మొదలగునవి ఇంద్రజాలమువలె జామ్-బుక్ చే ఉపశమనము గలిగించబడి, కుదర్చబడుచున్నవి. నేడే ఒక బుడ్డిని కొనుక్కు కుటుంబమునైజా ది 1 కి ధర్మ రు 1-0-0 లేక రు 2-4-0 ప్రతిస్థలమునందు జామ్-బుక్ దుకాణములందు దొరకును లేక మా ఏజెంట్లు, మెసర్స్ వాదా అండు కో, ఎస్టాబ్లిష్మెంట్, మద్రాసు, వారివద్ద దొరకును.

జంతువుల కొవ్వు యందులో

చేరుటలేదు

బందరుపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘము

గతనెల 21వ తేదీ సోమవారము సాయంకాలము బందరు పురపంచమున శ్రీయంత్ర క. చింద్రబర్రావు పంతులుగారి యాజమాన్యమున జరిగిన బందరుపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల సమావేశములో ఈ క్రింది విధమున తీర్మానములు గావించబడెను.

1. బందరుపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘమునకు మ-రా-శ్రీ కట్టమూరి చింద్రబర్రావు పంతులుగారు అధ్యక్షులుగా ఈ సంవత్సర ముండుటకు తీర్మానించడమైనది.

2. ఈసంవత్సరము బందరుపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘమునకు చెరుకువాడ వెంకట నరసింహారావుగారు ప్రధాన కార్యదర్శిగను, పాలవర్తి ఆంజనేయులుగారు సహాయ కార్యదర్శిగను నుండుటకు తీర్మానించడమైనది.

3. అధ్యక్షులు, యిద్దరు కార్యదర్శులు గాక యీక్రింది ఎనిమిది మందిని కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగా ఎన్నుకొనడమైనది.

1. మ-రా-శ్రీ మల్లె శివరామకృష్ణయ్యగారు
2. ,, చిట్టా సుందరరామయ్యగారు
3. ,, తాడేపల్లి చినశ్రీరాములుగారు
4. ,, కోకా అహోబలరావునాయుడుగారు
5. ,, అయ్యంకి వెంకటకృష్ణారావుగారు
6. ,, సునర్ల వెంకటసుబ్బారావుగారు
7. ,, పెనుమర్తి లక్ష్మీపతిశాస్త్రిగారు

మీరుగాక మిగిలిన ఒకసభ్యుని కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు ఎన్నుకొనుటకు తీర్మానించడమైనది.

4. ఈసంఘమునకు 5 కోరముగా నిర్ణయించడమైనది. ఒక పర్యాయము సభకు సమావేశపరచవలెను. కోరము కాని పక్షమున ఆసభలో చర్చించవలసిన విషయములను సర్కి-లేషను వలన సభ్యుల అభిప్రాయమును పుచ్చుకొని తీర్మానించవచ్చును.

5. బందరుపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘసాధారణ సమావేశమునకు కోరము 9 తొమ్మిది నిర్ణయించడమైనది.

6. ఈక్రింది ఆయిదుగురు జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘమునకు ఎన్నుకొనడమైనది.

- (1) కట్టమూరి చింద్రబర్రావు పంతులుగారు.
- (2) మల్లె శివరామకృష్ణయ్యగారు.
- (3) చెరుకువాడ వెంకటనరసింహారావుగారు.

ఇందులో మిగిలిన యిద్దరు సభ్యుల పేర్లను కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు నిర్ణయించవలెను.

7. శ్రీ మహాత్మ్య గాంధీ ఖద్దరునిధి కు 1116 వెయ్యి నూట పదహారులయినను వసూలుచేసియిచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది.

చె. వెం. నరసింహారావు,

ప్రధాన కార్యదర్శి.

గ్రామోద్యోగసులకు విజ్ఞప్తి

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా గ్రామోద్యోగీయుల సంఘముల తరపున యాదిగువవారము 14-3-27 తేదీని మదరాసు శాసనసభలో చర్చించునట్లు గ్రామోద్యోగీయుల వేతనాభివృద్ధి చర్చకు వచ్చియుంటిమి. మేముతప్ప ఆంగ్లేజిల్లాలనుండి మరెవ్వరూ రాకుండుట కోరినీయుము. తమిళజిల్లాలనుంచి చాలా మందిని సోదర గ్రామోద్యోగీయప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. యిప్పటికి సుమారు 7 సంవత్సరముల క్రిందటనే ప్రెసిడెన్సీ గ్రామోద్యోగీయుల సంఘము స్థాపింపబడి గవర్న మెంటువారి చేతి 2-11-25 తేదీని రిజిస్టరుచేయబడిన దని వినుటకు సంతసించుచున్నారము. మేము ఆసోదరగ్రామోద్యోగీయ సోదరులతో సంప్రదించి ప్రెసిడెన్సీ గ్రామోద్యోగీయ సంఘముకు సంబంధించిన ప్రెసిడెంటు శక్రటిగార్లతో ముచ్చటించి ఆసంఘ రికార్డు కొంతవరకు చూచినారము. చిరకాలముక్రిందటనే ప్రెసిడెన్సీసంఘము స్థాపింపబడిననూ యంతవరకు ఆంగ్లేదేశమునకు తెలియకుండుటకు విచారకరముగానున్ననూ యిప్పుడైననూ ఆంగ్లేసోదరు లీసంగతి యెరుంగగలభాగ్య మున్నందులకు సంతసించుచున్నాము. వారివలెనే ప్రతి తాలూకావారును తాలూకా, జిల్లాసంఘములు స్థాపించి వాటిని రిజిస్టరుచేయించి ఆసంగతి ప్రెసిడెన్సీసంఘముకు తెలియజేసి దానికి అట్టిసంఘములు వుపసంఘముగా యేర్పాటుచేయగోరెదము. తమిళసోద

రులు మేముకలిసి గ్రామోద్యోగీయులకష్టములు చాలమంది మదరాసు శాసనసభ్యులకున్నా గవర్న మెంటు మెంబర్లకున్నా విన్నవించుకున్నాము. వారు 14-3-27 తేదీని శాసనసభలో జరిగినచర్చలో సహాయపడినందులకు కృతజ్ఞుల మనమన్నాము. 14-3-27 తేదీని మదరాసు శాసనసభలో జరిగిన తీర్మానము లిందు బొందుపరచుచున్నారము.

1-4-27 లగాయతు అన్నిగ్రామములకున్నా అనగా జమిందారీ గవర్న మెంటు అగ్రహారం మొఖాసాగ్రామాదులన్నిటిలోను కరణం అగ్రహారం మనవబలందరికి నెలకు రు 15 చొప్పున జీతముయిచ్చుటకున్నా గ్రామనాకర్లకు నెలకు రు 10 చొప్పున జీతములు యిచ్చుటకున్నా తీర్మానింపబడెను. తమిళులు 14-15 తేదీల ఆంగ్లేప్రతికలలో చూడనగును. యంతటితో విరమించక ప్రతితాలూకాలోను సంఘములుయేర్పరచి అట్లే జిల్లాసంఘములయేర్పరచి వాటినిరిజిస్టరుచేయించి ప్రెసిడెన్సీసంఘము వుపసంఘములుగాచేర్చి కృషిసల్పినగాని మన యిక్కట్లు దీరవనియు మనకు గమ్యస్థానమనియు అందరు గ్రామోద్యోగీయ సోదరులకున్నా మనవిచేయుచున్నారము. రాబోవుజూలై నెలలో ప్రెసిడెన్సీ గ్రామోద్యోగీయుల కాన్ఫరెన్సు పెదతిరుమలలో జరుగునని తమిళసోదరులు తెలిపిచ్చిరి. కాన ఆసభకు గ్రామోద్యోగీయ సోదరులందరూ రాగలందులకు కోరెదము.

నిడమర్తి గుర్రాజు.

గ్రామోద్యోగీయ పశ్చిమగోదావరిజిల్లా సంఘశక్రటినిడమర్తి, పెంటపాడుపోస్టు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

యీడూరి బాలకృష్ణమూర్తి, ఆగ్రా.

చన్నాప్రగడ లక్ష్మీనరసింహము.

ఇంగ్లండునుండి వచ్చిన క్రికెటుజట్టు కా ప్రస్తుత గిరిగను గారు జట్టుతో ఇంగ్లండుకుపోవు సంవత్సరమున భారతీయులు తమకొనగిన స్వాగతమునకు కృతజ్ఞత తెలిపిరి.

పంజాబు ఇండిబ్రియాలబాంకి కేసుసందర్భమున నిందితుడుగనున్న దివాను మంగలసింగుగారిపై తేబడినకేసు మార్చి 15-వ తేదీ విచారణకు తేబడును.

ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రము

చెన్న పురి శాసనసభయందు తీర్మాన మంగీకరింపబడెను

అనుకూలురు 39, ప్రతికూలురు 32

గ్రామోద్యోగుల వేతనములు

ఫలహారాంతరము తిరిగి శాసనసభవారు సమావేశమై చెన్న పురి గ్రామోద్యోగుల జీతముల హెచ్చింపవలెనను తీర్మానముపై నిశ్చయము చేయబడినది. ఆర్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఇటీవల కొంతకాలముగా గ్రామోద్యోగుల సంఖ్య హెచ్చినది నుడివెరి. గ్రామోద్యోగుల జీతములను ప్రత్యేకించిన మొత్తమును మించకుండ, జీతముల హెచ్చింపుటకు తమ కాక్షేపణలేదని చెప్పెదరు అనగా గ్రామోద్యోగుల సంఖ్యను తగ్గించి సదరు మొత్తముతో మిగిలినవారి జీతముల హెచ్చించవలసి వారియుద్దేశము. ఇదిచాలా అన్యాయము. గ్రామోద్యోగులకు వ్యాయము గలుగజేయవలసిన సమయము వచ్చినది. ప్రభుత్వమునా రీతియమును సానుభూతితో విచారించెదరని నమ్ముచున్నాను. విశ్వవాధరాను, అద్భుతస్వామి ఉడయారగార్లు తీర్మానమును బలపరచిరి.

పిదప తీర్మానమును వోటునకు బెట్టగా ఇందమించు ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను. ఒకరెవెన్యూసభ్యుడు మాత్రము ప్రతిపాదముగ నుండెను.

ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర తీర్మానము

చెన్న రాజధానియందలి తెలుగుమాట్లాడు సమీపస్థులచే శ్రమలునెల్ల శాసన, పరిపాలన, న్యాయసంబంధమున కార్య నిర్వహణముకై ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రముగ నిర్మింపవలయునని గవర్నరుజనరలుగారికి శిఫార్సుగావింపవలసినదిగ ఈసభవారు చెన్న పురి ప్రభుత్వమువారికి శిఫార్సుగావింప చున్నారు. అను తీర్మానము నుపసాదించుచు,

శ్రీ పిల్లలవర్మరి ఆంజనేయులుగారు

ఇట్లు ప్రసంగించి:- నా వాదపాదములకు భాగ్యమవ్విన ఈ తీర్మానమున కీ సభయందలి వాతావరణము కేవలము ప్రతి మాత్రముగాదని తెలపచుచున్నాను. ఇటీవల కొలదికాలముక్రిందట నే మరొక శాసనసభ ఇట్టి తీర్మానమే ఒకటి ఉపసాదించెను గాని జయప్రథము గాబాలకపోయెను. అతీర్మానమును ప్రతిఘటించినవారు తెల్లిన కారణములు చాల తక్కువ. రాష్ట్రీయ శాసనసభ్యు లి వి య మై కోరియుండలేదనిరి. నిశ్చయముగ తనభావమును ప్రకటించుటకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముగల ఈ శాసనసభయందే ఈ తీర్మానము బయల్పెననియుండవలసినది. కాని దురదృష్టవశాత్తమున జనపరిహాసములో తీర్మానమునకు నోచేసు ఒసంగబడినను వెంటనే చర్చకురాకపోయెను.

స్త్రీలకొన్నిసభలో ప్రభుత్వసభ్యులు చెప్పిన కారణమేమన ఈవిషయమై ఆంధ్రులందే ఏకీభావ ముండజాలదని శంకించిరి. ఆంధ్రమహాసభల కధ్యక్షతవహించిన ముగ్ధుల ప్రముఖుల సీసభయందే కన్సెంటును సంపాదించుచున్నాను. అందొకరు వెనుకటి మంత్రివర్గములోనివారు (పానుగంటి రామారాయణంగారు) మరొకరు ప్రస్తుత మంత్రివర్గమునందు సభ్యులు (గొల్లపి. రంగనాథముదలిమారుగారు) ఆంధ్రోద్యమముందు సర్వ పరమ రామ పాత్రోగారు ప్రధానస్థానమును గైకొనియుండిరి.

సర్ పాత్రోగారు:- జేసు! ఆంధ్రోద్యమమును!

పి. ఆంజనేయులుగారు:- ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము ప్రత్యేకాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములకై ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభమైనది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును నెలకొల్పి పరల చెను కనుమరుగుల సమంజసముగాదు.

ఆంధ్రరాష్ట్రమును చెన్న రాజధానియందే ప్రత్యేకింపవలసినదను నభిప్రాయము వ్యాప్తికొంది 15 సంవత్సరములయెను. దినుటకు పీఠుగలవారును, గ్రహించుటకు బుద్ధిగలవారెల్లరును, ఆంధ్ర మహాజనులెల్ల కి వి య మై చాల కాంక్షతో, పట్టుదలతో నున్నారని ఎరుంగకపోరు. రెండుజేల సంవత్సరములకు ఆంధ్రరాజులు విస్తార భూభాగముల నేలియుండిరి. మన మిప్పుడు నివసించియుండిన చెన్న పురి గూడ ఈస్తుభిషియా కంపెనీవారికి ఒకానొక ఆంధ్రప్రభువుచే పారితోషికముగా నొసంగబడెనని తెల్లిన, గొల్ల సభ్యులకు కొంతవరకు ఆశ్చర్యము జనింపవచ్చును. 1910 సం॥ ప్రాంతముననే ఈ మహాద్యమ మునుకొని క్రమక్రమముగ సంవత్సరమున

కొక మహాసభ జరుపబడుచువచ్చెను. గౌరవనీయులగు అధ్యక్షులును ఈ మహాసభయందు చత్యంత్రశ్రద్ధతో పాల్గొని యుండిరి. (వినుతువినుతు) బాపట్లయందు సమావేశమైన ప్రథమాంధ్ర మహాసభకు మితవాదలకెల్లను మితవాదియగు సర్ బహుశ సరసింపేశ్వరశర్మగారు రధ్యక్షతవహించి ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమును కోరియుండిరి. ఆంధ్రుల కౌన్సిల్లమును, ప్రాచీనచరిత్రను దీర్చు ముచ్చటించి ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము ప్రత్యేకరాష్ట్రము లేనిచో ఆంధ్రవిజ్ఞానము వికసంపజాలవనియు ఆంధ్రజాతి అభ్యుదయ ముండజాలవని గంభీరముగ వాదించిరి. సకలముందు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమును ప్రసాదించవలసినదిగ ప్రభుత్వమువారిని కోరుట వాంఛనీయమనిరి. పిమ్మట రెజి వాడ కాకినాడలందు జరిగిన రెండు, మూడు ఆంధ్రమహాసభలం దీయభిప్రాయము మిగల ధృవమై, ఆంధ్రరాష్ట్ర మత్యవసరమని తీర్మానించిరి. కాని విరోధానుహాసంగ్రామ ముద్భుతమృతచే సంగ్రామ మంతయు గు వ ర కు వే చి యుండు మ ని రి. ఆ ని యు శ ల తో బాటు యు ధా సంతరము ఆంధ్రుల చూశయమును అనుగంటెను. ఈయాశాభంగమునండి విడివడినపిమ్మట ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయసమస్య ముందునకు లేబడి మేనుభిలషించుచున్నాను గాకపోయినను ఏదో యొక తీరున ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము పాత్రోగారి నే నెలకొల్పబడినది.

ప్రస్తుతమంత్రివర్గమువారు తగిన ఆర్థికసహాయ మొనరించిన విశ్వవిద్యాలయము చెన్న పురి విశ్వవిద్యాలయమునకు నకలుగాక ఆంధ్రులబిజ్ఞానమునకు, సాంప్రదాయములకు అనుగుణముగ విద్యాప్రతిష్ఠాపనయై ఆంధ్రుల యాశయ మిడగలదు.

గతసంవత్సరము ఏలూరునందు సమావేశమైన ఆంధ్రమహాసభయందును మరల నీతీర్మానమే ఏకగ్రీవముగ గావింపబడెను. దీనివలన ఆంధ్రు లీవిషయములో ఏకమనస్కులైయుండుటయేగాక గాఢానుష్ఠి గలవారై యుండిరిని తేటపడగలదు.

“ఆర్థికవిషయ ముద్దురాదు”

ఈరాజధానియందలి ఆదాయములో రహదారి సగభామ ఆంధ్రమండలములనుండి వసూలగుచున్నదను విషయమును గొల్ల ఆర్థికసభ్యులు తెలుపగల్గుదురు. మాటికి 48.6 వంతులు ఆంధ్రదేశమునుండి రాబడివచ్చుచున్నది. వ్యయముగూడ దాదాపు సమముగనుండగలదు. రాష్ట్రనిర్మాణమునకై ప్రధమమున కొంతవ్యయముజేయవలసినవచ్చు నిక్కమే. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము గావింపబడినచో కృష్ణ, తుంగభద్రానీరులు, విశాఖపట్నాడతేవుర్లు లవేస్తే-ములు మొదలైనవి త్వరలో ప్రారంభింపబడగలవు. వానివలన అచిరకాలముందే తగిన ఆదాయము రాగలదు. అందుచే ఆర్థికసమస్య అడ్డువచ్చునను సంశయమున కవకాశములేదు.

ప్రస్తుతమండలి రాష్ట్రవిభజనయందు దొకవిధాన మెట్టిగాని అవలంబింపబడియుండలేదు. బ్రిటిషువారి కేవలమునకు వాణిజ్యముకొరకరుచెంచి రాజ్యమునుగడించుకొని రాజ్యపాలనకై వచ్చియుండలేదు. కావున భాషాప్రయుక్తముగ గాని, మరియే సిద్ధాంతముగాని అనుసరింపక తమ పరిపాలనాశాస్త్రముల కొరకై ఇట్లు విభజించిరి. ఇయ్యది కేవలము దైవికముగ తేటపించినదే. ప్రపంచమంతటిలో ఊహాపోహలు లోపించిన జాతులలో బ్రిటిషువారే అగ్రగణ్యులని చెన్న పురి విశ్వముగా రొకవారు చెప్పియుండిరి. పుల్లరు ప్రభుత్వాలెందరో భారతవర్షమందు రాష్ట్రములు భాషాప్రయుక్తములుగ విభజింపబడవలెనని తెల్పియుండిరిగాని పరిపాలనలు వానినెల్ల పెడచెవిసిరి. 1924-25 సం॥పు రెక్కలనుబట్టి చూచిన భూమివిస్తీర్ణం, రాష్ట్ర దాయమునందు మూడు సగమదాయము ఆంధ్రమండలముల నుండి వసూలైనది. రెండవ ప్రధానాదాయమును ఆంధ్రులయందు బట్టారి, మదరాసులను ఆంధ్రదేశమునుండి తొలగించినను మాటికి 31.4 వంతులుగలదు. ఆంధ్రరాష్ట్రము ప్రత్యేకింపబడిన అధమము రు 150 లక్షలు ఆంధ్రదేశమునకు మిగులునని చెప్పవచ్చును. క్రొత్తస్కీ-ములను చేపట్టి పనిచేసిన ఇంకను అధికాదా

యమురాగలదు. భారతవర్షమందు పరిపాలన ఆమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములందువలె ఘోరమువర్ధిల్లిపోవుననే సాధ్యముగ నని రాష్ట్ర, భారత ప్రభుత్వములును, పార్లమెంటుసభవారును గ్రహించవలెను. 1911 సం॥ ఆగష్టు 25 వ తేదీయందు హార్డింజి ప్రభువుగారు ఇదే యభిప్రాయమును వెల్లడించియుండిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్రముందు 11 జిల్లాలు గలవు. అందు కొన్ని జిల్లాలలో తెలుగుకంటే భిన్నముగు భాషలు గూడ మాతృభాష గలవారు గలరు. కాని ఈతీర్మానము ఆంధ్రరాష్ట్ర సరిహద్దులను నిర్ణయించుటలేదు. సరిహద్దులను నిర్ణయించు సమయ మరు దెంచినపుడు అట్టి జిల్లాలం దెంతభాగమును వదలవలయునో సంతచేర్చుకొనవలసిన చర్చింపవలెను. భాషగాని, దేశముగాని అభివృద్ధి నొందవలయుననిన ఒక్కొక్క ప్రత్యేక భాషను మాటాడు ప్రజల కొక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయ ముండవలెను.

ఈదేశమునందెన్నియో భాషలున్నను ప్రధానమైన భాషలు 15 లేక 16. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపితమైనందున 52 వ సెన్ససు ననుసరించి రాష్ట్రతీర్మాన మిసభవారిచే అంగీకరింపబడిన ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమును త్వరలో ఆచరణయందు బెట్టవలెను. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమువిషయమై వివిధరాజకీయ పక్షములకు జేరినవారును ఏకాభిప్రాయమై యున్నారు. హార్డింజి ప్రభువుగారు నుడివిన మూడుఅంశములును ఆంధ్రరాష్ట్రమువిషయములో తృప్తికరముగనున్నవిగావున ప్రభుత్వము వారును ఆర్థికముగగాని మరెట్టి అభ్యంతరమునుగాని చెప్పరని విశ్వసించెదను. ప్రధమమున కొంత భిన్నచేయవలసియుండును. కాని ప్రతిఫల మధికముగనుండగలనని నమ్ముచున్నాము. ఆంధ్రదేశమందలి భూములు మిగుల సారవంతమైనవి. తుంగభద్ర కృష్ణ మొదలగు ప్రాజెక్టులు త్వరలో పని ప్రారంభింపబడవలెను. కావేరీ స్కీ-ము పరిధిని నాయభివృద్ధిముగాదు. అన్ని జిల్లాలకును అభివృద్ధికి సమానావకాశము లుండవలెను. అయ్యది ప్రత్యేక రాష్ట్రస్థాపనవల్లనే సాధ్యము కాగలదు” అని పల్కిరి.

అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు

అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు (కృష్ణ) అపరిమిత సంతోషముతో నీతీర్మానము నామోదించుచు, నిది అత్యంత ప్రాముఖ్యమైన తీర్మాన మని నుడివెరి. 1913 సం॥నుండియు ఆంధ్రులు ఆంధ్రోద్యమమును ప్రారంభించిరి. ఈపదు నాల్గవత్సరములనుండియు ఆంధ్రులు రెండువిషయములకొరకు తీవ్రముగ నాందోళన మొనర్చుచున్నారు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయము నొసగి, కొంతవరకు వారియాశయముల సఫలపరచు నదృష్టము జన్మింపవలెనాయకులుగనున్న ఆంధ్రనాయకులకు అచ్చెను. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నేర్పరుచుటకు వారిని ప్రేరేపించిన భావములే, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకుగూడ వారిని సుముఖులగు నొనర్చునని ఆశించుచున్నాను.

వెనుక, హార్డింజి ప్రభువు రాజప్రతినిధిగనున్న పు డాతడు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారికి వ్రాసినజాబునందు, ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములవలె భారతదేశమును రాష్ట్రీకీకరింపగ నొనర్చవలెననియేగాక, భాషలనుబట్టి రాష్ట్రపునర్నిర్మాణము జరుగవలెననిగూడ నూచించెను. ఈసిద్ధాంతము నాత డాచరణలోనికిగూడ ప్రవేశపెట్టెను. అంతవరకును, సిగ్గరపడిపోయిన విషయమని చెప్పకొనుదానిని రద్దుజేసి, పంగరాష్ట్రమునంతను తిరిగి ఒకటిగా గలిపెను. ఆమెరికాదేశప్రధానపట్టనముగ వాషింగటను నగరపద్ధతి ననుసరించి డిల్లీని ప్రధాననగరముగను ప్రత్యేక రాష్ట్రముగను నిర్మించెను. విభజింపబడిన 500 దేశము నేక మొనర్చవలసినదను నంగదేశసమ్యేళనోద్యమమును, ఆంధ్రోద్యమమును ఒకేసిద్ధాంతముపై నాధారపడియున్నవి. పంగరాష్ట్రముము సందర్భమున, ఒకేజాతివారి విభజింపక కలిపియుంచవలసినదనికోరిరి. ఆంధ్రులుగూడ తదితరులతో కలిసి కట్టియుంచక వేరుగనుంచవలెనని గోరుచుండిరి.

ఆంధ్రదేశమంతయు ఈవిషయమున ఇందుమించు ఏకగ్రీవాభిప్రాయముతోనున్నది. గౌరవనీయసభ్యు లిచ్చట నేడు మాటలాడినను ఆంధ్రదేశమున నేపల్లెలూరికి నెల్లీయూరివలె అచ్చటిప్రజలందరును ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమును గోరుచున్నటుల తెలియవలెను. ఈదృగ్గతిని ఉద్యోగములకొరకు వేటాడుకోరికగాని ఈయుద్యమమునకు కారణములుగావు. నిర్బులమున ఆదర్శములచే ప్రేరేపింపబడినది. ఆంధ్రులయందు వ్యాపించియున్న జాతీయాత్మికాసపరజ్ఞానమే ఈ ఉయుద్యమమునకు కారణము. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రాదర్శమునకు బలముగ చారితాత్మక పునాదులుగలవు. ప్రస్తుత మదరాసు రాష్ట్రము కృత్రిమములగు పునాదులపై నిర్మింపబడియున్నది. చెన్న రాష్ట్ర నిర్మాణమును గావించినపుడు భారతీయరాజులు

ఒకరితోనొకరు కలహించుకొనుట ఈస్టిండియా కంపెనీ వారు వారివ్యవహారములను జోక్యముగలిగించుకొనుట భారతీయ సిపాయిల సహాయముచే క్రమక్రమముగా మాచుట ఆక్రమించుట మొదలగు విషయములు జ్ఞాపకమునచ్చును. ఇది భారతజాతి యంతయును సిగ్గుచేత తలవంచుకొనవలసిన విషయము. చెన్నరాష్ట్రము అట్టి జాతీయావమానమును నిరంతరము జ్ఞప్తికి దెచ్చుచుండును. ఇక ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రముగాని ప్రత్యేక తమిళరాష్ట్రముగాని అటలగాదు. అట్టి రాష్ట్రములు ప్రజలకు తమ జాతీయాన్నత్యమునుగురించినయు తమ పీరులగురించినయు తమ ప్రాచీన చారిత్రను గురించినయు నిరంతరము జ్ఞప్తిపరచి ప్రజలకు భావోన్మత్తమున కుత్సాహము నొసగును. జాతీయ మహాప్రవాహ ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర సిద్ధాంతమును చాలకాలము ముందే అంగీకరించిరి. 1918 సం॥నుండి కాంగ్రెసు వ్యవహారము లకొరకు ఆంధ్రదేశమునంతట ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ పరిగణించుచున్నారు. కాంగ్రెసు రాష్ట్రముల నన్నిటిని భాషనుబట్టి ఏకీకరించిరి.

ఆంధ్రజిల్లాల నొక రాష్ట్రముగ జేయుటకు అన్ని విధముల తగియున్నది. వారికి ప్రత్యేక విజ్ఞానము ప్రత్యేక చారిత్రము, చాల అభివృద్ధినందిన ప్రత్యేక భాష, అన్నిటికంటె ఎక్కువ ప్రత్యేక జాతీయాభిమానము గలవు. ప్రత్యేక రాష్ట్ర నిర్మాణమున కింతకంటె గావలసిన అర్హతలు లేవు. ఈవిషయమున ప్రజలందరూ ఏకాభిప్రాయము లై యున్నారని చెప్పియుంటిని. కాని గౌరవనీయ సభ్యులలో నొకరు (బి. మునిస్వామినాయుడుగారు) చిత్తూరును దత్తమండలములను మినహాయించవలసినదని ఒక సవరణకు నోటీసు నిచ్చినట్లు గమనించుచున్నది. అటులనుచో ఉత్తర సర్కారులను గూడ మినహాయించవలసినదని గూడ వారెందుకు సవరణను తేలేదో తెలియకున్నది. (నవ్వు)

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు నచ్చటచ్చట ద్వైభాషా ప్రాంతములు కొన్ని యెదుర్కొనుచున్నవి. బళ్లారియందు కొన్ని తాలూకాలు, మదరాసు, చెంగల్పట్టణజిల్లాలయందీచిక్కు గలుగుచున్నది. కాని ఇది అంత ఎక్కువది గాదు. ప్రత్యేక రాష్ట్ర నిర్మాణమును గురించి కమిషనువారు వచ్చి విచారించునపుడు వారాయాప్రాంతములకు జని, అన్ని పక్షములవారివాద సలసుని నిష్పాక్షికముగా పరిష్కరించెదరు. అందుచే నీవిషయమును గాంచి ఎవరును బెదరనక్కరలేదు. ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము వ్యయప్రయాసములకు కారణమునని కొందరాక్షేపించిరి. కాని ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము వచ్చినయెడల దేశమునందలి వైస్రగికసంపదల నెక్కువ యుపయోగము లోనికి దెచ్చెదరు. నీటి పారుదలసౌకర్యములు హెచ్చును. వ్యవసాయ మభివృద్ధి జేందును. పరిశ్రమల వ్యాపారము చాల హెచ్చును. వీనివలన ఆదాయము చాల హెచ్చును. ఈవిధముగ వచ్చునధికాదాయము, ప్రత్యేక రాష్ట్ర నిర్మాణమువలన గలుగు అధిక వ్యయముకంటె చాల అధికముగ నుండును. ప్రస్తుత పట్టు లగాక ప్రభుత్వమువారు తమదృష్టినింతట, తెలుగుజిల్లాల యభివృద్ధికి వినియోగింప జాలున్నారు. అందుచే ఆంధ్ర జిల్లాల గాని, ఇతర ప్రాంతములుగాని, పొందగలిగినంత అభివృద్ధి నంద జాలనున్నవి.

కాశీశ్వరరావుగారు ముగించుచు, ప్రస్తుతము ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము వచ్చినయెడల, పిదప తమిళులకు ప్రత్యేక తమిళరాష్ట్రము వచ్చుననియు వీనివలన పరిపాలనావ్యవహారము లన్నియు దేశభాషలందే జరుగుట కవకాశ మేర్పడుననియు అప్పుడు ప్రజలు స్వయముగ తమ ప్రభుత్వపరిపాలనా వ్యవహారములందు పాల్గొని నిర్వహించుకొన వీలుండు ననియు అదియే నిజమున స్వరాజ్యమనియు నుడిచిరి.

“దత్తమండలములను చిత్తూరును వదలివేయవలెను”

బి. మునిస్వామినాయుడుగారు

“తీర్మానములో ఆంధ్రరాష్ట్రమునుండి దత్తమండలములను చిత్తూరును విడదీయవలె”నని సవరణ సుపాదించుచు ఉత్తరసర్కారులమిత్రులు ప్రత్యేకమున ఏర్పాటులు గావించుకొనుటకు తమకెట్టి ఆక్షేపణగోని లేనియు, పదునాలుగు జిల్లా లోకేరాష్ట్రముగకాక చెందురాష్ట్రములుగ విభజింపబడుట కేమి అటంకముగలదో తా మెరుంగజాలకున్నాననియు, ద్వంద్వప్రభుత్వముం దెక్కుడువ్యయమున కాక్షేపించువారు ఈతీర్మానమువలన గలుగగల అపరిమితభర్చున కెట్లు సమ్యుత్తించెదరో ఊహింపజాలమని నుడిచిరి. చిత్తూరుదత్తమండలములు చేరి యొక ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నిర్మింపబడవచ్చును గావున ఆంధ్ర రాష్ట్రమునుండి చిత్తూరు దత్తమండలములను ప్రత్యేకింపవలసినదిగ కోరుచున్నారు. రాష్ట్రముల విభజించుటకు భాష యొకటే

విచారణీయాంశము గాదు. రాయలకవిషను వచ్చినపుడును ధృజిల్లాల కొకరాష్ట్ర ముండదనను సిద్ధాంతమును నూచింపవచ్చును. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానముక్రింద అధికవ్యయకర మగు నీ ఏర్పాటు సంగీకరిండుట యుక్తముగాదు. దత్తమండలవిషయమెట్లున్నను చిత్తూరువారుమాత్రము ఉత్తరసర్కారులందు జేరుటకు సంపూర్ణముగ ప్రతిపాటులైయున్నారు.

మదరాసుకు మేము 90 మైళ్ల దూరమునందున్నాము. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ముఖ్యపట్టణ మెచ్చట నుండగలదో మేమెరుంగము.

ఒకరు:- విశాఖపట్టణము గావోలు.

బి. మునిస్వామినాయుడుగారు:- కావున ఈతీర్మానమున కంగీకరిండుట చిత్తూరువారికి శ్రేయస్కరముగాదు. ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ మున్నందున ప్రత్యేక రాష్ట్రముండవలెనని నూచింపబడినది. అటులనుచో ఆంధ్రరాష్ట్ర మేగాక మరెన్నియో రాష్ట్రములు ఏర్పాటు గావలసియుండును కావున త్వరపడి 14 జిల్లాలను వేరుజేయ రాదు. ఈ విషయమును కేవలము భాషైకదృష్టితోడనే విమర్శింపక పరిపాలనాస్థావము మొదలగువానిని విచారించి 14 జిల్లాలను చెందుమాడు రాష్ట్రములుగ విభజింపవలెన- అని పల్కిరి.

పి. డి. రాజన్ (దక్షిణజిల్లాల) గారు సవరణను బలపరచిరి.

ఒకసభ్యుడు:- మీ రెప్పుడునుండి వచ్చినవారు?

రాజుగారు:- దక్షిణజిల్లాలనుండి (నవ్వు). రాజుగారు మాట్లాడుచు తామతీర్మానమున కనుసలముగగాని ప్రతిమాముగగాని ఉండటలేదనియు కొందరుతమిళసభ్యులతరపున తాము మాట్లాడుచున్నామనియు బలికిరి.

సభ్యుర్రాగారు:- నాపక్షమున మాట్లాడుటలేదు. (నవ్వు)

రాజుగారికిశేమియు మాట్లాడక, ఆంధ్రులు ప్రత్యేక రాష్ట్ర మేర్పరచుకొనుటకు తమకాక్షేపణలేదనుచు మాట్లాడిరి.

గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు

గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు (కర్నూలు) పిమ్మట మాట్లాడుచు, తన మిత్రుడగు చిత్తూరు సభ్యుడు (బి. మునిస్వామినాయుడుగారు) తమ సవరణయందు గాకపోయినను ఉపన్యాసమునందైనను, దత్తమండలములను వదులకొనినందులను సంతసమును వేబుచ్చుచు నిట్లు నుడిచిరి. అతడు నవ్వుటాల కీసవరణ సుపాదించినట్లు గమనించుచున్నది. అతని యుపన్యాసమంతయు, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమున కనుకూలముగ నున్నది. ఒక్క ఆంధ్రరాష్ట్రము బహులు చెందు ఆంధ్రరాష్ట్రములు గావలెనని వారివాదన. భాషనుబట్టి రాష్ట్రముల విభజింపవలెనను సిద్ధాంతము వారాక్షేపించుటలేదు. వారికి చెందు రాష్ట్రములు గావలసియున్నయెడల, ప్రప్రథమన నొకరాష్ట్రమును నిర్మించుటకు వారి కాక్షేపణల కవకాశములేదు. ప్రస్తుత పరిపాలనమునందే వ్యయభార వధికముగ నున్నది ఆక్షేపించుచున్నమాలో కొందరు, చాలవ్యయ కరమున నీ ప్రత్యేక రాష్ట్రముకొర కుత్సాహము జూపుచుంటిమని గౌరవనీయసభ్యుడాక్షేపించెను. అవును. అందువలన ప్రజల కెక్కువలాభము గలుగను కనుకను, జాతీయవికాస మేర్పడును కనుకను, అధికవ్యయమున కంగీకరించుచున్నాము. అదియే నిరవయోగమున ద్వంద్వపరిపాలనకైనచో అంగీకరింపము. గౌరవనీయసభ్యుడు నిరవయోగమున ద్వంద్వపరిపాలనావ్యయ భారము నామోదించుచు ప్రజోపయోగకరమున భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణమున కను వ్యయమును మాత్ర మాక్షేపించుట ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది.

ప్రపంచమంతయు, ప్రజాపరిపాలనమే ఆదర్శముగ నంగీకరించినది. తదాదర్శముసారముగ, ప్రజాప్రభుత్వమాత్రము లపై ప్రభుత్వముల నిర్మించుచున్నారు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన మీదేశమున ప్రజాప్రభుత్వమునకు పునాది. ప్రజాసామాన్యము ప్రభుత్వవ్యవహారముల నవగాహన మొనర్చుకొని పాల్గొనుటకు వ్యవహారములన్నియు దేశభాషయందు జరుగవలెను. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములున్నగాని ఇది సాధ్యముగాదు. అందుచే, ప్రజాపరిపాలనకు, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము ప్రధానావశ్యకము. ఇట్టి నిరపాయకరమున తీర్మానమున కెవరుగాని ఎందు కాక్షేపింపవలెనో అర్థముగటలేదు.

ఎన్. అర్జునస్వామి ఉడయూరుగారు (తంజావూరు తిరుచనావల్లి కై) సవరణను తీర్మానమునుగూడ ఎదుర్చుచు ప్రతిపాదన కనుకూలముదెలిపిన వాదనము, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకతను రుజువుజేయుట లేదనిరి. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము నొకకారణముగ భాసిరి. కాని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయనిర్మాణ

మునకును ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకును ఎట్టి సంబంధమును లేదు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయనిర్మాణముకు కారణములు వేరు. (ఒకసభ్యులు:- అదెట్లు? ఆంధ్రభాషను ఆంధ్రవిజ్ఞానమును పోషించుటకును ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రత్యేక పరిస్థితుల కనుకూలమున పరిశోధనల జరుపుటకును ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేర్పరుపబడెను. ఇంతకుపూర్వ మాంధ్రవిద్యార్థులు చెన్నపట్టణము నకును దక్షిణజిల్లాలకును ప్రయాణము జేయవలసి వచ్చెడిది. ఆ గౌరవశ్రేణిల తీర్పుటకుగా వాంఛితవిద్యార్థులను చెన్నపట్టణము బండ్లు. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమున కెట్టి బలముగ పరిపాలనాసౌకర్యకారణములుగాని రాజకీయ కారణములుగాని కలవా? నేను విచారించినంతవర కట్టికారణములు లేవు. అన్ని పరిపాలనా సమస్యలను తేమితులమును ఆంధ్రులకును ఒకటే. వారి ప్రయోజనములు పరస్పరవిరుద్ధమైనవిగావు. తెలుగుజిల్లాలలో గల నీటిపారుదలసమస్యలే తమిళులకుగూడ వుద్రించును. అంతయు గాక వేర్వేరు ప్రాంతములవారి శిశువసభలందు సమావేశమై పరస్పరసూకారముతో పనిజేసి, పరిపాలనావ్యవహారముల పరిష్కరించుకొనుచుండుటవలన, ఒకరిని గురించి మరియొకరుభాగ్య గదలెసికొనుట కను అన్యోన్యము లాభమందుటకును ఎక్కువ అనవకాశముగలిగెను. నేనీసభను ప్రవేశించుటకు పూర్వము, ఆంధ్రుల ఉత్సాహప్రభావములను గురించి నాకేమియు తెలియదు. ఆంధ్రులు, వైర్యవంతులు. కొంచెము ఉద్దేశస్పరులువైనను ముక్కుకునూటిగా భావుచారు. ఉచారస్వభావులు. వేర్వేరు ప్రాంతములవా కీసభ కరుణించి, ఒకరితో నొకరు భుజముల రాచుకొని తిరుగుట కవకాశ ముండుటవలన, ఒకరిని గురించి మరియొకరు భాగుగ దెలిసికొని లాభముండుట కవకాశము గలిగెను.

అర్జునస్వామి ఉడయూరుగారు ముగించుచు దేశము యొక్క ప్రస్తుత ఆర్థికస్థితియందు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమును నిర్మించుట నాంధ్రనీయుము గాదని నుడిచిరి. ఒక్క ఆర్థికపరిస్థితిలవృద్ధియందే గాక జాతీయభావవృద్ధియందుగూడ ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము వాంఛనీయుముగాదు. ఇందువలన పరస్పర విభేదభావ వంతియించును. ప్రత్యేక జాతీయస్వాభిమానము అధికమును. ప్రత్యేక రాష్ట్రమును గోరుటవలన పగపట్టి సాంఘికాభిమానము సాధించినవారయ్యెదరు. ఈజనమున ఆంధ్రరాష్ట్రమయ్యెను. రేపటి దినమున తమిళులు తమిళరాష్ట్రమని కర్ణాటకులు కర్ణాటక రాష్ట్రమని, మళయాళీలు కేరళరాష్ట్రమని ప్రతిపాదనలు తమతమ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సమస్యలందు మునిగిపోవునెడల ఇక భారతజాతీయ సమస్యలు ఏమననో చెప్పజాలము.

నారాయణ గొడయగారు (నామినేపేడు) తీర్మానము నెదుర్చుచు ఆంధ్ర రాష్ట్రమునకు పడమటి సరిహద్దులందు బళ్లారిజిల్లాయందు కన్నడభాష నుపయోగించు తాలూకాలు ఆరు గలవనియు, వానిని ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రములనుండి విడదీయవలె ననియు కోరిరి. కన్నడ ప్రజలు ఆంధ్రరాష్ట్రమున జేరవలెనని బలనంతపరచుచు.

సి. రామసామయ్యగారు (కాకినాడపట్టణము) పగరూ నెదుర్చుచు అర్జునస్వామి ఉడయూరుగారి ఆక్షేపణలను సమాధానమొసరిరి. ఆంధ్రులు ఇతరులతో కలయుట కిష్టములేక విభేదభావముతో ప్రత్యేక రాష్ట్రమును గోరుచున్నారని యెంచుట పొరబాటు. ఆంధ్రోద్యమజనన చారిత్రమును పరిశీలించినయెడల వా కీ అపోహలను పొల్చుచువారుగారు. 20 వ శతాబ్ద ప్రారంభమునుండియు ప్రపంచజాతు లన్నిటిని బలమున నొక నూతనసిద్ధాంతమాంశోశనపరచుచున్నది. అదియే ప్రపంచజాతు ఆత్మోపలభినందుటకు గావించుచున్న ప్రయత్నములు ఈనూతన క్రిక్తి వేర్వేరు దేశములందు ఆయాజాతీయవిశ్వకల సనుసరించి రు ఉద్యమముల రూపమున ప్రస్ఫుటముచున్నది. ఆనూతనక్రిక్తి వేర్వేరు ఆంధ్రరాష్ట్రమున ఆంధ్రోద్యమరూపమున బయల్పడెను. స్వాధీనత్యాగముగాని, జాతీయమత్య ఆరాధనయందుగాని ఆంధ్రులితిరు లెవ్వరికిని నెనుకబడరు. అందుచే, వారీయద్యమము స్వార్థప్రేరితమైనదనిగాని జాతీయాభిమానశూన్యమైనదనిగాని తలంపజనదు.

ఉత్తరసర్కారులవా రొక్కరే ఆంధ్రరాష్ట్రముకొరకాందోళన జేయుచున్నారని మునిస్వామి నాయుడుగారు తమ సవరణవలన ద్వనింప జేయుటకు యత్నించిరి. నాయుడుగారును, చిత్తూరుప్రజలును సర్కారుప్రజలును, ఒకవిజ్ఞానసంజనితులను విషయమును, వారి ప్రాచీనచరిత్ర యొక్క యను విషయమును, వారి సారస్వతము, నాగరికత, సాంప్రదాయములు ఒక్కజేసినీయు, వానియాన్నత్యమును గాంచుచు సర్కారుల వారును నాయుడుగారునుగూడ గర్వింపుచున్నారనియు జ్ఞాపక

ముందుగానున్నది మునుస్వామి నాయకుగారిని గోరుచున్నాము. అంతయును శతాబ్దములకంటె భారతదేశమునంతట పరిశీలించిన ఆంధ్రజాతియు దుర్బలించినవారమే. తిరిగివచ్చితిమేన నాంధ్రులు భూప్రాప్తికొన్నతర్వాత సంవత్సరములయెడల ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము నన్నికపుడే సాగ్యమును. అప్పుడే ఆంధ్రదేశపు వైశిష్ట్యమును సంపదలను అభివృద్ధిపరచి దేశమును సంపదలతో కలుకూగజేయవచ్చును. ప్రస్తుతము భాషా ప్రయత్న రాష్ట్రవిభజనమునాత్రము నంగీకరింపవలె నని మాత్రమే తీర్మానముగోరుచున్నది. ఇకమీదటవచ్చును ఈ విషయమున చెప్పవలసినది భవభూతి ప్రాచుర్యమును దెలుపలేదు ఆక్షేపణ రాకుండ చేయుటకీ తీర్మానము జేసింపబడెను. ఇది చాల స్వల్పమగు శోధిక సభవారు దీని శోధనమున నంగీకరింపవలెను.

ఆర్థిక ఆక్షేపణలనుగూడ రామసామయ్యగారు మాట్లాడుచు, ప్రస్తుతము చెన్న రాష్ట్రమునందు చాలా భాగము ఆంధ్రజాతియై యున్నదిని నుడిగిరి. అనేక భాషల నుపయోగించుచు రుండులకుల ప్రస్తుతము చెన్న రాష్ట్రము ప్రభుత్వమునందు చాల చుర్రాభివృద్ధి జరుగుచున్నది. ఆంధ్ర రాష్ట్రమున నిట్టి చుర్రాభివృద్ధి అనవరముగను. ఇది గాన, పరిశ్రమ నాణ్యము నవసామము మొదలగునవి, ఆంధ్ర రాష్ట్రమున చాల గాన అభివృద్ధి నందును. కనుక ఆంధ్రమునకు చాల హెచ్చును. ఇట్టి అభికాదాయము ప్రత్యేక రాష్ట్రమునకు భరించుట కష్టము గావాలను.

కె. మాధవ్ నాయకుగారి (మలబారు అంజెంగో) సవరణ పెరుచున్న తీర్మానము బలపరచుచు ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమునాత్రము నంగీకరింపవలసినదనియు తరువాత నవసరమగుచో ఆంధ్ర రాష్ట్రమున రెండుగా విభజించుకొనవచ్చుననియు మునుస్వామి నాయకుగారిని గోరిరి. ప్రస్తుత మాంధ్ర రాష్ట్రము మేల్పడినయెడల కన్నడ, కేరళ, తమిళ భాషా ప్రజలు గూడ ప్రత్యేక రాష్ట్రముల స్థాపించుకొని, తమ భాషను విజ్ఞానమును అభివృద్ధిపరచుకొనవచ్చును.

గొప్పల్లి జమీందారుగారు (ఉత్తర భూస్వాములు) తీర్మానమును బలపరచుచు సవరణ పెరుచుచు, అసలు ప్రభుత్వ నిర్మాణాచారమును సంగ్రహముగ నుదాహరించి, ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రము సమన్వయముగ ఆంధ్రులు చాలకాలమునుండి తీవ్రముగ నాందోళన మొనర్చుచున్నారు. అట్టి సందర్భమున స్టేటు కాన్సిలునందు, ఆంధ్రులు ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమును గోరుట లేదని రామసామయ్యగారి తీర్మానమును త్రోసివేయుట ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. ఆంధ్రదేశపు అభివృద్ధికి ప్రత్యేక రాష్ట్రమునవసరమని మేముందర మెందుచున్నాము. చెన్న రాష్ట్రమునందో భాగముగ నుండుటనున, తెలుగుజాతి అభివృద్ధికింకవరకును చాల ఆలంకరము గలిగెను. ప్రభుత్వమువారు దక్షిణ జిల్లాలయం కొక వ్యవసాయకాశాలను, రెండు నవసాయ పాఠశాలలను ఏర్పరచిరి. తెలుగుజాతి అన్నిటికిని ఇటీవల మాత్రమే ఒక వ్యవసాయపాఠశాల నేర్పరచిరి. దక్షిణ జిల్లాల అభివృద్ధికింక మెట్టూరు, పైకారా ప్రాంతముల నపరిమితముగ నను ను నెచ్చించి నిర్మించుచు నున్నారు. తెలుగు జిల్లాలయం నీటి పారుదల సౌకర్యముల విచారించువారు లేరు. పారిశ్రామికాభివృద్ధి గూడ తెలుగుజాతియందు చుర్రాభివృద్ధి నేయున్నది. ముఖ్యము రుణదేశమునందును ఇందులకు ముఖ్యకారణము. ప్రత్యేక రాష్ట్రమునకు క్రయభార వధికముననుటగాని రాజధానిగ నుండుటను పట్టణముల నెదిగిరి ఆక్షేపణలయందు బలములేదు. భారతదేశమున కంతయు ముఖ్యపట్టణముగ డిల్లీ నగరము పరిణమించుటలో నిర్ణయించెను. ఆంధ్ర రాష్ట్రమునకు ముఖ్యపట్టణముగ నుండుటనుపట్టణము లనేకములు గలవు. ప్రత్యేక రాష్ట్రమునొసగినయెడల మేము దక్కనవ్యయముతో నెట్టిరాజధానియును పరిపాలనావిధానమును గొల్పవలె రాజధానిగ నుండుటను నిజమగు ప్రజాపరిపాలనను భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజన వలనవచ్చును.

కె. కోటిరెడ్డిగారు (కడప)

శ్రీ. వి. మునిసామినాయకుగారి సవరణ ఆక్షేపించుచు మునిసామినాయకుగారి సవరణయే ఆంధ్ర రాష్ట్రవిభజన భాషాభివృద్ధి స్వప్నముగ జెల్లుచున్నదనియు, ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమునవచ్చినచో పట్టుట అనవరము తోచిన చిత్తూరు, దత్తమండలములను ప్రత్యేకించుట కేర్పాటు గావించవలసినదనియు కాని ఇట్టి చానిని ప్రత్యేకింపవలసినదనియు సమయముగాదనియును, పట్టిరి. ఆంధ్ర రాష్ట్రము నిర్మింపబడినముఖ్యపట్టణ మెవ

టనో విశాఖపట్టణమునకు గొంపోబడునని కొందరు అనుమానము గలదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రమును బడసిన ముఖ్యపట్టణమువిషయమై అన్ని జిల్లాలవారును గలసి ఆలోచించి ఎల్లరును సమమారముతో నుండుటనే స్థాపించుకొనవచ్చును" అనిరి.

శ్రీ. పి. సరళరామారావుగారు (కడప) సవరణ పెరుచు శ్రీ. మునిసామినాయకుగారు తమ యభిప్రాయము ప్రకారము దత్తమండలముల ప్రత్యేకమును గోరి సవరణ నుపపాదించినను దత్తమండల ప్రజలు తమ యోగక్షేమములను తామే విచారించుకొన సవరణనియు ఉత్తర సర్కారులతో గలసి యుండుటయే వారికి క్షేమకరమనియు నుడిగిరి. ఆంధ్ర రాష్ట్రము చెన్న రాజధానినుండి ప్రత్యేకింపబడుట పరిపాలనాసాధ్యము నను తోడ్పడగలదనియు అదియొనవలసిన చిత్తూరు దత్తమండలముల నేరుజేయుట నాలోచించవచ్చుననియు ప్రస్తుత మాయాటంకము రాజాలదనియు ఇందులకు సార్వస్వస్థి హెచ్చునని తలంచుట కెట్టియనకాశమున లేదనియు పట్టిరి.

ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము

గౌ. రివిన్యూ మెంబరుగారు మాట్లాడుచు ఈ విషయము పై చర్చజేయుట కింకను తరలము రాలేదనిరి. ఈవిషయ మొక ఆంధ్ర రాష్ట్రమునకు మాత్రమే సంబంధించినదిగాదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారివిషయమై చర్చింపబూతునలేదు. ఈసభ వారి చర్చనంతయు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయగలదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజన యనిన భారతదేశమున దంతటను జరుగదగిన విధానము. అట్టి విస్తారమగు విధానము నవలంబించుటకు ఆర్థిక, రాజకీయములగు విక్కులనేకములు గలవు. భారతదేశ మిన్ని భిన్న భాగములుగ విభజించినచో భారత స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి తోడ్పడవలదు అని పట్టిరి.

వి. విశ్వనాథదాసుగారు:—ఒరియా మాట్లాడు ప్రదేశములను ఆంధ్ర రాష్ట్రములో జేర్చరాదని సవరణ నుపపాదించగోరిరి గాని సకాలములో నోటిను ఒసంగు నందులకు దెచ్చిన కారణములతో అధ్యక్షులు సంతృప్తి చెందవలెను సవరణ కనుమతి నిరాకరించిరి.

ఆంధ్ర జిల్లాలను ప్రత్యేకించు స్కీమును ఆలోచించి నూతనలు గావించుటకొక ప్రత్యేక సంఘమును నియమించవలసినదిగ బెజవాడ రామచంద్రా రెడ్డిగారు మరొక సవరణ నుపపాదించ దలచిరి కాని పైకారణములనే అధ్యక్షులు వీరి సవరణకుగూడ అనుమతి నొసంగలేదు.

మునిసామినాయకుగారి సవరణ వోటుకుబెట్టబడి పోయెను.

వి. విశ్వనాథదాసుగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజనమునాత్రమై తీర్మానమును బలపరచుచున్నామనిరి. 1911 సం.లో కాంగ్రెసు ఈసిద్ధాంతము నంగీకరించెను. హార్డింజ్ ప్రభువుగారును దీనినామోదించిరి. ఆర్థిక ఆక్షేపణ నిలువజాలదు. ప్రస్తుత విధానము క్రింద చేర్చేరు భాషలలో గజటులను ప్రకటించుటతోకొన వ్యయ మునున్నది. ఇంకను ఇట్టి అనవసరవ్యయ మెంతయో రాష్ట్ర విభజనవలన తప్పిపోగలదు. భాషాప్రయుక్తముగ రాష్ట్రముల విభజించుట సార్వభౌమత్వమును పెంపొందింపజాలదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రముతో బాటు, ఒరియా, కర్ణాటక, మలయాళ రాష్ట్రములు ఏర్పడగలవు" అని పట్టిరి.

శ్రీ విక్కిన వెంకటరత్నంగారు

తీర్మానము బలపరచుచు, ఈ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజనవిషయమై చిరకాలమునుండి ఆందోళన జరుగుచున్నదనియు రాయల్ కమిషనువారుగూడ సిద్ధాంతము నంగీకరించిరిని పెద్దలు చెప్పిరియు, ఇట్టి విభజనవలన ఆంగ్ల భాష నేర్చియుండున పట్టణాధి ప్రజలను రాజ్యపరిపాలనావిధానములకు పాలుగై కొనుకవకాశమును, సౌకర్యములేర్పడగలవనియు నుడిగిరి. "నే సీసభలో తెలుగుమాట్లాడిన అరవవారికి తెలియదు. అరవవారు అరవము మాట్లాడిన నాకు తెలియదని విచారించెదను." ఇట్టివిక్కుల ప్రత్యేక రాష్ట్రములను తొలగగలవు. ప్రజాస్వామ్యమున ప్రజలకు రాజ్యపాలనమందు పాల్గొనుట కవకాశములుండవలెను. ఈవిభజనవలన పరిపాలనాసాధ్యమ మధికము గాగలదు. ప్రజలు రాజ్యాధికారముగలవారగుచో రాజ్యతంత్రము, ఉద్యోగముల పెంబుబులు మొదలగునవి పోయి న్యాయమైన పరిపాలన జరుగగలదు. ఏదేశముగాని, ఏప్రజలుగాని వృద్ధి జెందవలసిన భాషాప్రధానము. భాషవల్లనే దేశమునందొక మత్యము ఏర్పడును. ఇంగ్లండులో ప్రజలందరకుల సంబంధ

ముగ భాషాసంబంధము. కావున ఈతీర్మానము తప్పక ఎల్లరు అంగీకరింపవలెను. ప్రభుత్వమువారును "మీకు జ్ఞాన మింకను రాలేదు, మీరు పిల్లల"ని మామూలుపాట బాడక తీర్మాన మంగీకరించి ఆచరణలో పెట్టవలె ననిరి.

వి. సి. జాన్ గారు తీర్మానమును బలపరచుచు వెంకట రత్నంగారు చెప్పినయభిప్రాయమును క్లాఫించిరి. ఒకరిభాష నొకరు ఎరుంగనిసభ్యులు, ఒకరిజిల్లాలపరిసరమునొకరు స్వయముగ నెరుంగనివారెల్లరును ఒక సభయందు జేరి చర్చించుట వృధాకాల గావనమేయగుననిరి. ఆంధ్ర రాష్ట్రమునుండి విడిపడుటకు సవరణనుపపాదించినవారును సిద్ధాంతమునంగీకరించిరి. అర్హుడనామి ఉపయోగముగారు అరవనోరులతో భుజములు కలపుకొనుచు మైత్రితో మెలంగవచ్చునని పట్టిరి. యములు రుద్దుకొనుట కంతటిదురదయుండిన (గొప్పనపు) మహారాష్ట్రములను గూడ తెచ్చి మనలో కలపుకొనరాదా? ఆంధ్రుల విజ్ఞానాభ్యుదయమునకై ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించబడినది. ఈ విభజనవలన ఇతరులకెట్టి అపాయముగలగబోదు. ఆంధ్రులకు లాభములు పెక్కులుగలవు. ఇవి పాక్షిక సమస్యగాదు. కావున ఎట్టి భేదములు లేక సభ్యులెల్లరు తీర్మానము నామోదింతురని ఆశించుచున్నాననిరి.

కె. వి. ఆర్. సామినాయకుగారు తీర్మానము వోటుకు పెట్టబడవలెనని ఉపపాదించిరి. ఉపపాదన ఓటుకుబెట్టబడెను. సర్ పాత్రోగారు పాలు కొరిరి.

పోలుగై కొన 41 ప్రతిపాలురు 88 అనుకూలురు అగుట వలన విగమయెను. అందుచే మరల తీర్మానముపై చర్చ ప్రారంభింపబడెను.

వి. బి. కృష్ణ నాయకుగారు (మలబారు) తీర్మానము నెదుర్చుచు, ప్రజలను నిర్బంధించి ఒకానొక రాష్ట్రమునందు బలవంతమునందు పదతిని దానంగీకరింపననిరి. వి. మునుస్వామి నాయకుగారి సవరణ విగమయినవిషయము నిజమే. అయినను చిత్తూరు బళ్లారివాస్తవ్యులు తా మాంధ్ర రాష్ట్రమునందు ట కిష్టపడుట లేదనువిషయము నెవ్వరును కాదనవలదు. వారి మాంధ్ర రాష్ట్రమునబలవంతముగ కట్టియుండుటనే నంగీకరింపను చెన్న రాష్ట్రమునెన్ని భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజింపవచ్చును. ఏయే ప్రాంతముల నేదే రాష్ట్రమున చేర్చుట సౌకర్యము అనువిషయముల సమగ్రముగ విచారింపనిచేదిక నంపుటకుగా నొక యు ప సంఘమును నియమించుట ప్రస్తుతపరిస్థితులయందు యుక్తమైన పనియనినాకుమీరునున్నది ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపించబడినంత మాత్రమున ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రాన్నిదాంత మంగీకరింపబడెనని చెప్పబడినంతమాదము. అటులనుచో అస్సఫర్ద రాష్ట్రము కేంద్ర జిర్రాష్ట్రము అని ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయమును ఒక్కొక్క రాష్ట్రముండవలెను. ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమునకును ప్రత్యేక రాష్ట్రమునకును సంబంధములేదు. అంతయుగాక ప్రత్యేక రాష్ట్రమునవ్యవస్థ వ్యయముతో గూడిన విషయ మని తీర్మానామోదకులుగూడ అంగీకరించిరి. అందుచే నీవిషయమును తొందరపడి పరిష్కరించుట న్యాయముగాదు.

ఈసమయమున సామిచెంకటాచల కెట్టిగారు చర్చనుముగించి తీర్మానమును వోటుకు బెట్టవలసినదని ప్రతిపాదించిరి. సత్యమూర్తి గారా ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. సామిచెంకటాచల కెట్టిగారి ప్రతిపాదనము ప్రతిపాలము లేకయే అంగీకరింపబడెను.

పిదప తీర్మానమును వోటుకుబెట్టగా 89 గురగులురు 82 ప్రతిపాలురు సమ్మతులనుసరిరి. తీర్మానము నెగ్గెనని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను. ఆర్థులసభ్యులు తలగుటుగ నుండిరి. అంతటితో నాదినమునకు సభముగి సెను.

తీర్మానమునకు కాంగ్రెసు సభ్యులెల్లరును అనుకూలముగ వోటుచేసిరి. వీరితో బాటు డి. బి. సి. యతిరాజులు నాయకు, పి. బి. శెట్టి, జాన్, సామినాథ్, పెత్తూరు జమీందారు, వెంకయ్య, వెంకట్రామయ్య, గొప్పల్లి జమీందారు, ప్రేమయ్యగారలు గలరు.

ప్రతిపాలులలో ప్రభుత్వసభ్యులు, కార్యదర్శులు, డి. బి. ఆర్. గొప్పస్వామియవలియారు, డాక్టరు మత్తులక్ష్మి, రామ నాథు రాజా, పానగలు రాజా, డి. బి. క్రిష్ణన్ నాయకు, వి. మునుసామి నాయకు, అర్జునసామి ఉడియరు, శివరాజ్, సర్ అల్లెగొండరు, ఆర్. శ్రీనివాసన్ గారలు గలరు.

తలగుటు:— గౌ. పి. రంగనాథ ముదలియారు, సర్ పి. పి. పాత్రో, వెంకటరెడ్డి కుమారరాజా, మిర్జాపురం జమీందారు, భాదరు మోహిదీన్ సాహెబు, బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు.

ప్రధానమంత్రి డా॥ నుజ్జురాయన్ గారు సభలో ఈ సమయమున లేకుండిరి.

విశ్వవిజయము

కలకత్తా మెయిలుబండి:— భద్రకన్ద జరిగిన రైల్వే ప్రమాదమున కలకత్తా మెయిలు సకాలమునకంటె 6 గంటలు ఆలస్యముగా వచ్చినది.

బులుసు సాంబమూర్తిగారు

శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు భార్యాసమేతులై హరిద్వారము గూత్రము పోయిరి. దోవలో ఢిల్లీయందు దిగి ప్రకాశముగారి యింటియందు విడిదిజేసియున్నారు.

ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘము మద్రాసు:— ఈనెల

16 తేదీ సాయంకాలం 4-30 గంటలపై సంఘముయొక్క 3 వ వార్షికోత్సవము జరిగితిమి. అంగవృత్తాంతములలోని ట్యూటోరియలు కాలేజీలలో జరుగును.

ప్రభువనవత్సర పంచాంగము:— శృంగేరి శ్రీ

జగద్గురుమహారాజు శ్రీ ప్రభువనవత్సర సిద్ధాంత పంచాంగమును కృతజ్ఞతతో స్వీకరించితిమి. సుబ్రహ్మణ్య శర్మగారిచే నిది గుడింపబడినది. మహామహాపాధ్యాయ శివశంకరాస్త్రిగారిచే పరిశోధింపబడినది.

స్వధర్మ ప్రకాశిని:— పాల్నామానపు స్వధర్మ ప్ర

కాశిని ప్రతిపదములతో కైకొంటిమి. గర్భాధాన వయో నిర్ణయ శాసనము అహింస విశిష్టజనకసంవాదము లనువాదము లిందుగలవు. ప్రస్తుతపంచితో అక్షయసంవత్సరం సంపుటము సమాప్తమయినది. రాజీవునచితో ప్రభువనవత్సరసంపుటము ప్రారంభమగును. వార్షికపుచందా రెండురూపాయలు. వలయువారు:— మానేజరు స్వధర్మ ప్రకాశిని, 82 పూనమ్మి హైరోడ్డు, కోటపాడు మదరాసు అనివాసిన బడయగలరు.

రాకపోకలు— సర్ సి. వి. రామస్వామిఅయ్యరు

గారు నేటి ఉదయం ఢిల్లీనండి వచ్చిరి. గతరాత్రి కర్నూలు కామరాజుగారు మెట్టుపాలెంవెళ్లిరి. కర్నూలు క్రోలీ కాపైనువర్తనుగారు విశాఖపట్టణము వెళ్లిరి. వెన్నుపోతుగారు కోయంబుత్తూరు వెళ్లిరి. కెన్నెతు పియర్సుగారు భద్రాచలం వెళ్లిరి. యం. ఆర్. రామస్వామి మొదలయ్యారు గారు విశాఖపట్టణం వెళ్లిరి.

పెన్నీకోణెరాగారు గత రాత్రి— బొంబాయిమిగుగా

ఢిల్లీకి వెళ్లిరి. అక్కడ మొదటితరగతి రైల్వేకంటెనీల ఏజెంట్ల సభకు హాజరై మద్రాసుకు తిరిగి 27 వ తేదీ వచ్చెదరు.

తెలుగు విద్యార్థులు : సంస్కృతభాషావశనము

ఈనెల 16-వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము ఆఱు గంటలకు, దక్షిణ ఇండియా కైశ్యసమాజభవనమున, కాశీనెట్టి విధిలోని హజారము భవనమునందు, మ-రా-రా-శ్రీ (ప్రెసిడెంట్ మాజీప్రెసిటు) టి. భగవంతుల ప్రగతి-మాజమాన్యమున, కాలేజీ యాంధ్రవిద్యార్థులకు “సంస్కృతభాషాభ్యాస మవసరమా?” యనువిషయము చర్చించుట కొకసభజరిగెను. ముగి టి. రాజగోపాలరావు, బి. యె. యల్. టి. యం. ఆర్. ఎ. యన్. గారు ప్రారంభింతురు. ముగి శతావధాని దోమా వేంకట స్వామి గుప్తగారు, బ్రతి పండిత పురాణము సూర్యనారాయణ తీర్థులుగారు, ముగి కంచెర్ల రామమూర్తి, బి. యె. యల్. టి. గారు మున్నగువారు పాల్గొనిరి. ఆంధ్రులెల్లరు విచ్చేయ బ్రాధితులు.

కంచెర్ల రామమూర్తి బి. ఎ. యల్. టి. కార్యదర్శి

వాయువిమానము బ్రదలగుట

ఢిల్లీ, మార్చి 14:— విమానమునండి ఒక విమానము బ్రదలై ముగ్గురు వైమానికులు మరణించిరి తెలియుచున్నది.

బారిసాలు జెయిలులో ఆహార నిరసనము

బారిసాలు, మార్చి 13:— జెయిలునుండి విడుదలైన 7 గురు సత్సాగ్రహులు జెయిలునం దింకను ఆహారనిరసన మాన లేదని తెలుపుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ కుమార గురుస్వామిగారు

నకలరోగములను మంత్రముల వలననే కుదిర్చెదరు చెన్నపురిలో తండ్రియార్చేటలో తిరువత్తూరు హైరోడ్డునందు అప్పాస్వామిస్వామిగారి బంగళాకు ప్రక్కనున్న తోటలో శ్రీ కుమార గురుస్వామిగారు నివసించుచున్నారు. ఎంత కాలము నుండియున్న వ్యాధులవైనను పీరు మంత్రములవలననే కుదుర్చుచున్నారు. కుదిర్చినందులకు వారు ధన్యము చేయును కోరరు. ధనవంతులైనవారు యిష్టమున్నచో ఏమైన నియ్యవచ్చును. గురుస్వామిగారు పెంబాకంలో ధర్మ కార్యములనిమిత్తము కట్టించబడిన భవనమున కాధనము వినియోగింపబడును. ధనికులైనను వారికిష్టముండి యిచ్చిన పుష్ప కుందుకేగాని గురుస్వామిగారు రోగములను కుదిర్చినందుల కెవ్వరిని యేమియు నడుగరని యొకరు వ్రాసిరి.

కాశీప్రసన్నదాసు గుప్తా అప్పీలు

కలకత్తా, 14:— మార్చి బాబు కాశీప్రసన్నదాసు గుప్తగారి అప్పీలులో న్యాయాధికారికి కేసు విచారించుటకు ఆధికారము లేదనియు అయినను విచారించుట అయిన తప్పనియు న్యాయమూర్తు లభిప్రాయముల నొసంగిరి. (ప్రీ. ప్రె. సు.)

రైల్వే ప్రేషనునందు బందిపోటు

5 హత్యలు-16400 రూపాయల దోపిడి

పాట్నా, మార్చి 14:— 5వ తేదీన సంధ్యాకాలము 7 గంటలకు సాహారాన రైల్వే ప్రేషనులో సాహసమును బందిపోటు జరిగెను.

కోడినాగరు నీతల్పురమునుండి రెండు జట్టులవారు ఏనుగుల నమ్ముకొని 16400 రూపాయలతోవచ్చి ప్రేషనునందు రైలు రాకకై యెదురుజూచుచున్నారు. మాతాత్మగా బందిపోటు గుంపాకాటి వారిపైబడి ఒకరినిజంపి మరీ 12 గరకు బలముగా యవరచిరి. వారిలోనెలగురుమరణించిరి. 16400 రూపాయలను దోపిడిగావించిరి. ఖుర్చీలీవనిచేసినవారు అనుమానములు న్నవి. బందిపోట్లను పట్టినవారికి నూరురూపాయల బహుమతి మియబడునని ప్రకటించబడినది. (ప్రీ. ప్రె. సు.)

గౌరా అల్లుడులు

దర్భంగా, మార్చి 14:— గౌరాఅల్లుడులకేసులో ముద్దాయిలు హిందువులుగిరి మండిగోను 9 గుర్రపై నేరముమోపబడి 6 నెలలకఠినపరకమును నూరురూపాయల జరిమానాయు విధింపబడినది. హిందువులు మాహమ్మదీయులపై దాడివేసెటట్లు యే కేసుసారాంశము పోలీసువారు కేసు నిలబెట్టుకొన లేనందున 26 గరకు విడుదలచేయవలసి వచ్చెను. (ప్రీ. ప్రె. సు.)

D. G. GORE-BOMBAY 2.

ఆత్మరక్షేయవారికి, నల్బులు చేయువారికి కావలసినట్టి అపకవనస్తువులు అనగా సారముగల నమదులు, మహాసవలు, రసపాదసంబంధమైన నస్తువులు, రంగులు, సారములు, యితర నస్తువులు, అగరునత్తులు, పొగాకు, నస్యము, షుగర్లు, డ్రావన నస్తువులు మొదలగువాటికి కావలసిననస్తువులు, సుప్రసిద్ధమైన హికో ఆత్మరక్షులు మొదలగునవి మావర్తచాల సరసమైన సర ప్రకారము విక్రయించబడును. ధరల జాబితా యినాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుము. ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషయందే వ్రాయవలెను.

డి. జి. గోర్, 31, మంగల్ దాన్ రోడ్డు, బొంబాయి నెం. 2

హిందూదేశమునందు మిక్కిలి అభివృద్ధికరముగా నున్న భీమాకంపెనీ

మహాత్మన కార్యము.

ది జెనరల్ అస్యూరెన్సు సొసైటీ

లిమిటెడు (అజీరు)

The General Assurance Society Ltd. (AJMER). 19 సంలగములు మాత్రము పనిచేసిన తరువాత సంలగమునకు రూ 1000 కి రూ 20 చొప్పున బోసమును యిచ్చునట్లు ప్రకటించిన “ప్రథమ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ” ప్రస్తుతము ఆహులలోనున్న భీమామొత్తము రూ 1,00,00,000 21 నెలలకు మిగిలిన మొత్తము రూ 1,09,000 ధారాశ్రమైనపథకులపై పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలెను. Apply to:—SUDPT, 44, Linghi Chetty St. MADRAS. S. KABBOOR Esq. B. A., F. S. S LONDON. Assistant Manager (on Deputation) BANGALORE CITY

వన్ స్టోర్

ఆధునిక నాటక ప్రదర్శనములలో సమయా సమయం జలగు నుర్తించక, నటుల కష్టముఖింబు నాలోచింపక నేమూలనుండియో వైమాత శరవేగంబున వచ్చును. నటులందరినీ తలయొగ్గి మనల సరింప మొనర్చి డేనాసరి, చేరుకొని యాతనికి జరుగుచున్నది యెట్టి నికృష్టతకు నాటకరంగమున జరుగదు. ఆనటు డేట్టి యావేశముననున్న యీ బాగాము రేగిన నటునే నిర్విణ్ణుడౌను. తనకృత్య మంతమొందును. ప్రేక్షకులపై పుచుపులనిగిడించి మరల మొదటికి రావలసినవచ్చును. ఈ వన్ స్టోరుకు నియమములేదు. నటుడు చక్కగా నొనర్చినను చక్కస్కోరే; ఓరుగా నొర్చినను చక్కస్కోరే; వీరెదుర్కొను వారు కొందఱు “వన్ స్టోర్” వారుండరు. సమృద్ధయంతెప్పటికీ నిట్టివి యొనర్చరు. మఱి కొందఱు దీనియందు కుతూహలము. “వన్ స్టోర్ జెప్పి, నేమరల ఆరాజును పాడించితిని చూడను” అని యానందంబు వారొక కొందఱుండరు. ఏనాడు నటులు ప్రేక్షకులను యీ వన్ స్టోరు వ్యాధికి లోనననట్లునర్చక, భావోత్సాహమును నిమగ్నులగునట్లు, రసాస్వాదకప్రియు లగునట్లునర్చుకో, అప్పుటికి నాటకకళకు కీర్తి, నటులకు శ్రేయస్సు కలుగును. ఇందుకెల్ల కారణము, అస్వాభావికమైన స్తుతులలో పద్యములను పాటలనుపెట్టి సంగీతము నింపుటచే దట్టించుచుండును. మనభాగముల కెవ్వరు వన్ స్టోర్ కొరరుగదా? ఎందులకో వ్రాపింపుము. శోకము, క్రోధము, కామము, భీత్యము, మొదలగు రసములను ప్రవర్తించునపుడు పాటలు వచ్చుటతోడనే, ముఖ్యస్థితి మాగును. నోరు పంకరబోవును. దగ్గి స్వరమును గురిచేసుకొనవలసివచ్చును. మనకు లయకై చేపలాడును. దృష్టి ప్రతీకై పరుగెత్తును. ఆప్పుడు భావప్రకటనము ఆభావప్రకటనమునకు కదా! ఇంక పద్యమును పాడుటయన్న నో డెప్పటికీవలెనవి. కొందఱు పద్యాలెమున రాగముతీయువారు. మఱి కొందఱు సుధ్య మధ్య యెచ్చుట వనుట పాశ్యము న్నగరకురాదో అన్నటు సంగీతము నుపయోగించి ప్రేక్షకులను హింసించుచు, నాటకరంగమును వాటకచేరిగ చేయుటకు పద్యములు పాడుటన్న దుపాదాని కొందఱుండరు. వీరినందఱిని, వై వన్ స్టోరువ్యాధికి గుడియగునట్లు చేయువారు ప్రేక్షకులలో మఱి కొందఱు నున్నారు. ఇది యిట్లుండ నుచోకవచ్చు ప్రేక్షకులు అకాచిత్యరసాభాస భూయిష్ట శి గారములతో నిండియుండు రంగమునకు ఒక మాడు ప్రదర్శించినచేదని వివేక మరల “వన్ స్టోర్ హోత్ సేను” అనుచుండును. ఇట్టి ప్రేక్షకులు నాటకకళనుగరింప విారతేత్రపులుకాకే? లదు? వన్ స్టోర్ లాసంగు ప్రియమిత్రులారా! భారతీయసాంస్కృతిక నుద్ధరింపవలచినచో విారతేత్రమీదనాటక ప్రదర్శనము? దు యింపవలెనుచున్నచోక, నటులను ఆనా

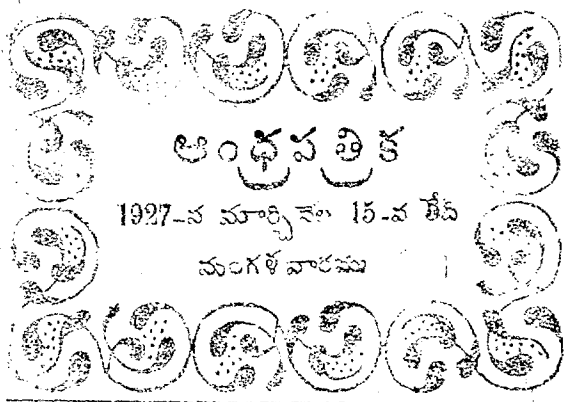
వారము

పాత్రతన్మయత్వమున యెంతనిమగ్నులయ్యునో సాక్షిత్ భావమువచ్చిపడిననెంటనేవ్యక్తి తక్షణమేతలయొగ్గి నమస్కరించుటకు యింపలేరుగార్లు. నమస్కరి, నింతతీత్రముగ వ్రాయవలసినట్లు టీనల బగ్గి, టి. రామనాచార్యులు. మన తానీమయెంటు? నిరాధారుడైయుండు నిరాధారము అనుపద్యమును రామదాసుగా చెప్పునప్పుడెవరో. యావన్ సాక్షిత్ భావమును నెల్లారునవలెనెను. అప్పుడు వారంతో మన స్ఫురనొచ్చుకొని మరలనట్లునే వేరొకవిధముగ జదివిరి. నటులకు యిట్టియవస్థ ప్రేక్షకులలో నుండు వారిని బట్టిచెప్పచోట్ల జరుగుచుండును. శ్రీ ఆచార్యులవారి యంతరాత్మ యెంత నొచ్చుకొననున్న రామదాసుజేచుచు ప్రేక్షకులకు నమస్కరింతురు. ఆనమస్కార భావమున యెన్ని భావములున్నవో నూపింపుము. ఇంక నిట్లుకున్నవన్ స్టోర్లు కొరకుండవలయు, నటులయొక్క సన్మయత్వమును వన్ స్టోర్లతో పరికల్పించునయిన నాటకకళను యిట్లునాటిచే నాశమొనర్చుకునయిన తెల్పుచు న్నుడిగదా? కావున వన్ స్టోర్ లకునుటమానవలెనవి వ్రాసిం చెద.

“నాటకకళాభిమాని”

కైట్టా, మార్చి 14:— పయ్యిగిరెడిమెంటునా గుర్రేనులై కొందరి పటాను సాహుకారులను ఒక సిక్కు కాష్టే బులను గాయపరచిరి. కొందరుషి కూలు అరైవైయిగి. (ప్రీ. ప్రె.)

మధుక, మార్చి 14:— “ఆశ్రమభాగిని” సుప్రకాశం పాదకుడు ముద్రాపములపై అస్వాధానుస్థుని ప్రయత్నాలు. పరువునష్టపరీహరణాధినునకు దానావేసి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1927-వ సంవత్సరము 15-వ తేదీ

మంగళవారము

ఆంధ్ర రాష్ట్ర

తీర్మానవిజయము

శాసనసభ

మదరాసు శాసనసభలో పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులు పంతులుగారు ప్రతిపాదించిన ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానము జయముగాంచినందులకెంతయు సంతసించెదము. ప్రస్తుతవిజయము చాలముఖ్యమయినది. స్టేటుకౌన్సిలు సభలో గా. రామదాసు పంతులుగారు ప్రతిపాదించిన ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానము నాజేపించుచు, మదరాసు శాసనసభలో నిట్టి తీర్మానమును ప్రతిపాదించుట ప్రబలాభ్యంతరమని మద్రాసు ప్రభుత్వప్రతినిధియగు ఇవాన్సుగారు, సూచించియుండిరి. ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యదర్శియగు హెయిగుగారు ముచ్చటించుచు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు ప్రతికూలురు గారనియు, వారు తాటస్థ్యము వహించెదననియు, ఆంధ్రులు ప్రత్యేకరాష్ట్రమును గాఢంగా కోరుచో, మున్ముందుగ మదరాసు శాసనసభ ద్వారా వారియభిప్రాయము స్పష్టముగావలయును, వాదించిరి. హెయిగుగారు రీసందర్భమున వాక్యముల నిట నుదాహరించెదము.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇట్టి సూచనను పొందు, ప్రత్యేకరాష్ట్రమును ప్రజలు సూచించునట్టి వారు తృప్తిజేందవలసిగా భిప్రాయము, స్థానిక శాసనసభ సూచనలయనని వారు ఎదురుబాచె సాదకుల ప్రసంగమును శ్రద్ధతో గ్రహించి తీర్మానమును, పలువురపేర్లను వారు పేర్కొనిరి గాని, స్థానిక శాసనసభ వారి విషయమై ఎట్టి తీర్మానము గావించినట్లు తెలుపలేదు. నా స్నేహితులగు ఇవాన్సుగారు, అట్టి తీర్మానము గావించబడలేదని ఇండియన్ జర్నలుచున్నారు. అయ్యా, తీర్మానము ప్రతిపాదించినవారి వాద మిందువలన చాల బలహీనమయినది. మద్రాసులోనే స్థానికాభిప్రాయము బలముగనున్నచో, సహజమార్గముగ స్థానిక శాసనసభ ద్వారా యిట్టి యభిప్రాయము వెల్లడి గాకుండ నుండునని, నేను నమ్మజాలను. ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టమును విమోచింపవారు, స్థానిక శాసనసభ ద్వారా అందుకు సంబంధించిన ప్రజలద్వారా ప్రారంభ సూచన వెలువడవలయునని తలచియున్నారు.... నా గౌరవనీయ స్నేహితుని కొక్క సలహానిచ్చుచున్నాను. తమ సూచన విచారించబడవలయునుచో, మున్ముందుగ వారు స్థానిక శాసనసభ వారి అసెంబ్లీయగు సమ్మతిని పొందవలయును. ఇంతవర కట్టిపని జరుగలేదు. పిమ్మట, ఈ సమ

స్థను విచారించినట్లయినచో విచారణసంఘమును సమీపించుటకు వీరి కర్తవ్యము గలుగును.”

పై వాక్యముల గాంచిన, మదరాసు శాసనసభలో ముందుగ నిట్టి తీర్మానము గావించుట ఎంత యవసరమో గోచరింపగలదు. ఇట్టి యాజ్ఞాపక వాక్యము లేదనియు, ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొను బాధ్యత ఇండియా ప్రభుత్వముపై గలదనియు, రామదాసు పంతులుగారు సూచించిరిగాని, హెయిగుగారు వీరి సమాధానము సంగీకరింపలేదు. మదరాసు శాసనసభలో నిట్టి తీర్మానము గావించుట చాల కష్టమయినదనియని, సర్ శంకర్ నాయరుగారు గూడ తెలియజెప్పిరి. శంకర్ నాయరుగారు పలికిన యీక్రింది వాక్యములను ముఖ్యముగ గమనించుట యుక్తము.

“తెలుగుజాతికి ప్రత్యేక శాసనసభ లేదు. చెన్నరాజధాని కంతకును గలసి యొక శాసనసభ గలదు. అందులో తెలుగు ప్రజలకున్న ఇతరులసంఖ్య యధికముగనున్నది. మద్రాసు శాసనసభలోని తెలుగు ప్రజల అభిప్రాయములను ప్రత్యేకముగ సంపాదించుటకు వీలులేదు. ఏలనన దానియందు, తెలుగు వారేగాక, కర్నాటకులు మున్నగు ఇతరసంఘముల వారెందరో కలరు. ప్రత్యేకసంఘములమధ్య ప్రత్యేకపరిస్థితులు ప్రబలియుండును.” స్టేటు కౌన్సిలు సభలో రామదాసు పంతులుగారు తీర్మానమును ఫిబ్రవరి 16 వ తేదిన నిరాకరించుటకు ప్రధాన కారణము స్థానిక శాసనసభలో నీ తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టలేదనియే. అట్టితరీ, నెలదినములయినను గడవకముందే మార్చి 14 వ తేదిన ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానమును మదరాసు శాసనసభ వారంగీకరించి, ఇవాన్సు, హెయిగుగార్లకు సముచిత రీతిని జవాబిచ్చిరి. వివిధజాతుల ప్రతినిధులు గల మద్రాసు శాసనసభలో గూడ ప్రత్యేకరాష్ట్ర తీర్మానము సంగీకరించుటజూడ, దూరదృష్టిగలవా రెల్లరును రాష్ట్ర నిర్మాణమున కనుకూలురని, వెల్లడియైనది. ప్రభుత్వ సభ్యులగు మార్పుబంకుగారు మదరాసు శాసనసభలో జరిగిన చర్చనంతను ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి పంపెదమని చెప్పిరి. ఇంతవరకు మేలేయమనను, మదరాసు ప్రభుత్వమువారు శాసనసభవారి తీర్మానము నేల యామోదించి, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు బంపరాదో తెలియదు. మార్పుబంకుగారు దెలిసిన హేతువులు విస్తారములు. భాషాప్రయుక్త విభాగము ఒక్క రాష్ట్రమునకే సంబంధించినది గాదనియు, దేశమున కంతకును సంబంధించినదనియు, ఏరు పలికిరి. ఇది నిజమే కాని, ఒక్కొక్క రాష్ట్రమునే భాష ననుసరించి నిర్మించుచో, దేశముతయు నిట్టి నిర్మాణమునకు బూనును. బెంగాలు, బీహారు రాష్ట్రములను భాషల ననుసరించి నిర్మించియుండుటచే, ఆంధ్రులును ప్రత్యేకరాష్ట్రమును గోరియుండిరి. కర్నాటకులు, ఉత్కలము మున్నగువారు ప్రత్యేకరాష్ట్రముల గోరుచున్నారు. దేశమునంతను భాషాప్రయుక్తముగ నొక్కమాత్రే విభజించినమేలే. అది వెంటనే సాధ్యము గానపుడు, మార్పు కోరిన వారికయినను ప్రత్యేకరాష్ట్రముల నొనగుట శ్రేయస్కరముగద. దేశమునంతను భాషాప్రయుక్తముగ విభజింపవలయునని, సర్ బి. య. శర్మగారు 1917 వ సంవత్సరమున తీర్మానము వెల్లడించెడిరి.

ఆంధ్రులు మొదటినుండియు నిట్టి సమగ్రమగుమార్పు గోరుచునేయుండిరి. ఇట్టి విభాగమువలన, స్వపరిపాలనము సత్వరాభివృద్ధిగాంచదేమో నని మార్పుబంకుగారు సందేహపడుచున్నారు. కాని దూరమాలోచించిన, స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి ఇంతకన్నను అనుకూలమార్గములేదని సుబోధకమగును. ప్రజలు పరిపాలనమునందు శ్రద్ధవహింపవలయుననిన, దేశభాషలలో పరిపాలనముజరుగుట యవసరము. తదర్థమై భాషాప్రయుక్తవిభాగ మత్యంతావశ్యకము. అట్టి ఏర్పాటును ప్రభుత్వమువారే గావించవలయును. అందుకు వారు పూననపుడు, వలయువారయినను గోరుట భావ్యముగాదా? సంస్కరణశాసనమును, జాయింటుకమిటీ రిపోర్టును ఒసంగిన అవకాశమును ఆంధ్రులు గైకొనినందులకు వారిని నిందించుట పాడియా? తాముచర్య దీసికొననపుడు, ప్రభుత్వమువారు ప్రజలప్రయత్నముల కయినను చేయుతనొనగుట మేలైయుండును.

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి రిప్లీకిని మిన్నకుండుట మిగుల శోచనీయము. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ఇతర ఆజ్ఞాపకములను దెలుపక, తాముగోరిన పరతు సఫలమైయుండుటచే, స్థానిక శాసనసభవారి తీర్మానమును అమలులోనికి దెచ్చుట న్యాయము. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి తాటస్థ్యమును సరకు గొనకుండుట శ్రేయస్కరము. ఇండియా మంత్రిగారి యంగీకారము గైకొని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నూతనరాష్ట్రమును నిర్మింపవచ్చునని సంస్కరణ శాసనమందలి 52 (ఎ) క్లెజ్ ను దెలుపుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము, ప్రజలసౌఖ్యమునకే గాక, పరిపాలనాసౌకర్యమునకును మిగుల లాభించును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సరియగుమార్గమునవలంబించెదరని ఆంధ్రదేశ మెదురుజూచుచున్నది.

జాయింటు కమిటీ రిపోర్టు శాసనసభయందలి ఆంధ్రసభ్యులలోని సభిక సంఖ్యాకులు గోరినను, ఇండియా మంత్రిగారు విచారణసంఘము నేర్పరుపవచ్చుననియు, శాసనసభలోని మెజారిటీ సభ్యులు అనుకూలురు గాకబోయినను ఇబ్బంది లేదనియు దెలుపుచున్నది. శాసనసభ్యులలో సభికసంఖ్యాకులే యిట్టి తీర్మానము గావించియుండుటచే, సందేహమున కనలేతాపులేదు. ఆంధ్రమహాజను లికమీద నెడతెగని ఆందోళనము సలిపి, మనోభీష్టసిద్ధిగాంచుట ముఖ్యము. వీరికోర్కెలు సత్వరసాధ్యముగాంచుగాక యని కోరెదము. నిన్న జరిగిన చర్చ సందర్భమున, రా. బ. మునుస్వామినాయుడుగారు దత్తమండలములను చిత్తూరును ఆంధ్రరాష్ట్రములో జేర్చవలదని కోరియుండుట, మా కెంతయు విషాదము గలిగించెను. ప్రత్యేకరాష్ట్ర నిర్మాణము దేశక్షేమమున కనుకూలముగాదనియు, ఆంధ్రరాష్ట్రమును నిర్మించుచో చిత్తూరును దత్తమండలములను ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ జేయవచ్చుననియు, వీరు సూచించియుండుట శోచనీయము. చిత్తూరు ఆంధ్రరాష్ట్రమున జేరుట కిచ్చింపదని వీరు పలికిరి. దత్తమండల ప్రతినిధులగు హరినర్సిరావు, కోటిరెడ్డి, పరశురామారావుగార్లు వీరి వాదమును నిరాకరించి, పశ్చిమోంధ్రుల నిజాభిప్రాయమును వెల్లడిజేసినందుల కెంతయు సంతసించెదము. మునుస్వామినాయుడుగారి సవరణ ఓడిపోవుటవంతగాదు. కాని వీరి యభిప్రాయము లెవరికినుండియు మారు

జెందునో తెలియదు. జస్టిసుపక్షపు ప్రముఖులు, ఆంధ్ర రాష్ట్ర తీర్మానమును తమపక్షముతరపున ఎదిరింపక బోయినను, వారవలంబించిన ప్రతికూలవైఖరి మాత్రము స్వపక్షమునకు తీరని కళంకమాపాదించుచున్నది. చిత్తూరులో 1922 సంవత్సరమున జరిగిన పదియవ ఆంధ్రమహాసభకు మునుస్వామినాయుడుగారు ఆహ్వాన పంఖాద్యక్షులుగ నుండిరి. ఆసమయమున ఏరుఆంధ్రోద్యమముపట్ల గాఢాభిమానము గనుపఱచిరి. చిత్తూరు మండలమువారు ఆంధ్రకాంగ్రెసుసంఘములో జేరి, ఆంధ్రసభలను నిర్వహింప నమక్ష్మి నందులకు తమ సంతసమును వెల్లిబుచ్చిరి. ఆంధ్రోద్యమములోని సారము ఆంధ్రరాష్ట్ర మనియు, దీని యుద్దేశ్యము గంజాం, విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు, కడప, కర్నూలు, బళ్లారి, అనంతపురం, చిత్తూరు, మదరాసున కొంత భాగము, ఈ మండలములన్నియు కలిపి యొక రాజధానిగ నిర్మింపవలయుననుటయే యనియు, ఏరు వక్కాణించిరి. రాష్ట్రనిర్మాణము ఆంధ్రులభావ్యభివృద్ధికి ముఖ్య మని వీరు చాటిరి. అటుల బలికిన వారు నేడు వ్యతిరేకముగ ముచ్చటించుట విచిత్రము. ఆంధ్రోద్యమాశయములను కొనసాగించుటలో, చిత్తూరు మండలము ఇతర మండలములకు వెనుదీయలేదు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయోపాద్యక్షులు చిత్తూరు మండలమువారే యగుట చే, చిత్తూరుకు ఆంధ్రోద్యమముతో సంబంధము తేడనుట వ్యర్థవాదము.

సర్ పానగల్ రాజాగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ వోటుజేయుట మిగుల ఆశ్చర్యముగ నున్నది. వీరిపై పక్షబలవంతమా లేదు. ప్రభుత్వమంత్రులుగ లేకుండుటచే, వీరు ప్రభుత్వము వారి తో బాటు వ్యతిరేకముగ వోటు జేయవలసిన యవసరమును లేదు. విశాఖపట్టణములో జరిగిన తృతీయాంధ్రమహాసభకు వీరు అధ్యక్షులుగ నుండిరి. ఆ సభలో ప్రత్యేకరాష్ట్ర తీర్మాన మామోడింపబడెను. అప్పుడు సర్ పానగల్ గారు రాష్ట్రనిర్మాణసూత్రము నీవిధమున నామోడించిరి. "ఈపాదప్రతిపాదములను బర్యాలోచించిచూచిన, హైదరాబాద్ దేశమును రాష్ట్రవిభాగము లేక పాలించుట యసాధ్యమనియు, రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యమును గోరునీకాలమున రాష్ట్రవిభాగము కూడినంతవరకు భావల ననుసరించి మార్పుట యుక్తమనియు చెప్పటకు సందేహము లేదు." "రాష్ట్రవిభాగవిషయమై ద్రావిడాంధ్రులకు స్పర్థలుకలుగునను వాద మంతగా విశ్వసించగినదికాదు. రాష్ట్రవిభాగ మాంధ్రుల కెంతయోవశ్యకమో యెంత లాభకరమో ద్రావిడులకు సంతయావశ్యకము నంత లాభకరమునై యుండు" నని సర్ పానగల్ రాజాగారపుడు చెప్పిరి. 1915 సంవత్సరమునం దిది జరిగెను. 1927 సంవత్సరమునందు, వీరు రాష్ట్రనిర్మాణము నామోడింపలేకుండుట ఎంత వింతయో యూహించవచ్చును. కా॥ రంగనాథంమొదలిగారు, మంత్రులగుటచే తటస్థముగ నుండవలసివచ్చేనేమో? లేనియెడల వేరుకారణము గనుపింపదు. 1920 సంవత్సరమునందు మహాసందిలో జరిగిన ఆంధ్రమహాసభ కధ్యక్షత వహించి, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ మవసరమని, వీరు సహేతుకముగ సమర్థించిరి. వీరపుడు గావించిన యుపన్యాసమును రేపు

ముద్రించెదము. సర్ పానగల్ గారు తటస్థులుగ నుండుటకు కతంబేమియో తెలియకున్నది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించుటకు కారణభూతులయినవారికి, ఆంధ్రరాష్ట్రము పనికి రాదా ఏమి? జమిందారులలో మీర్జాపురం జమిందారుగారును, వేంకటగిరి కుమారరాజాగారును తటస్థులుగ నుండుట, విచిత్రము. ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము వలన, వీరికెక్కుడులాభము గలుగునుగాని నష్టము గలుగజాలదు. గొల్లపల్లి జమిందారుగారు వీరి మార్గము ననుసరింపక, తీర్మానము నామోడించినందులకు వారి నభినందించెదము. జస్టిసుపక్షపు ఆంధ్రసభ్యులలో కొందరిమంది అనుకూలముగ వోటు జేసినను తదితరముఖ్యులు తటస్థముగ నుండుటయో, లేక ప్రతికూలముగ వోటుజేయుటయో జరిగెను. కాంగ్రెసుపక్షమువారు మాత్రము రాష్ట్రతీర్మానము నేకగ్రీవముగ నామోడించి, శ్లాఘాపాత్రముగ ప్రవర్తించిరి. స్వరచాలనమునకు, భాషాప్రయుక్త విభాగ మవసరమని చాటిరి.

న్యాయుండియా

న్యాయుండియాదినపత్రిక రేపటినుండి వెలువడదని, డాక్టరు బిసెంటుగారు ప్రకటించుచున్నారు. ఇకమీద బిసెంటు జమ్నాదాసుగార్ల సంపాదకత్వముక్రింద, వారపత్రికగ మాత్రము బాంబాయిలో వెలువడుచుండును. న్యాయుండియా దైనిక పత్రికగ అస్తమించినంతవల కెంతయు చింతించెదము. ఈపత్రిక దెలిపెడి యభిప్రాయము లన్నిటితో నేకీభవించినను ఏకీభవించకున్నను, దేశమున కిది యమూల్యమగు సేవజేసెనని ఎల్ల రంగీకరింపక మానరు. హాంకూలు యన్యమాభివృద్ధికై యీ పత్రిక చేసిన సేవను నెవరును మరుసజాలరు. కామకా వెల్లుచటము కొరకు ఈ పత్రిక నలిపిన ఆందోళనము స్తుతి పాత్రము. అనహయోగ్యమము మూలమున రాజకీయాందోళనము చల్లారెనని బిసెంటుగారు చెలిపిన యభిప్రాయముతో మాత్రము పలువురేకీభవించజాలరు. రాజకీయాందోళనము ఫలప్రదమగు క్రొత్త తెన్నుల ద్రొక్కెననుటకు సందియములేదు. న్యాయుండియాయకముందు వారపత్రికగ వెలువడుచుండుట చే, తత్పత్రికాభిప్రాయములను తిశ్చించుటకు భారతీయుల కింకను అవకాశముగలదు. న్యాయుండియా చిరకాలము జీవించుగాక!

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి పటమును నిన్నటిదినము సినేటు భవనమునందు గవర్నరుగారు బహిర్గతము జేసిరి. శాస్త్రిగారిపటము సినేటు భవనమునకు నూత్నాలంకారమయి యొప్పును. శాస్త్రిగారు విద్యాభివృద్ధికై చేసిన సేవయే, వారిని విద్యాప్రపంచపు శాశ్వతకృతజ్ఞతకు పాత్రులజేయజాలియున్నది. ఇందుకుదోడుగ, విద్యాశాఖ నుండి వెలువడి, అద్వితీయమగు దేశసేవ యొనర్చి, ప్రపంచమందంతటను మెప్పువడసిన శాస్త్రిగారి పటమును సినేటునందుంచుట ఎంతయవసరమో చెప్పవక్కరలేదు. ఉపాధ్యాయవృత్తికి శాస్త్రిగారు పన్నె చెచ్చిరి. సర్ శివస్వామి అయ్యరుగారును, మద్రాసు గవర్నరుగారును వీరినిగూర్చి దెలిపిన

ప్రశంసావాక్యములందతిశయోక్తి ఏమాత్రము గనుపింపదు. శాస్త్రిగారివలె దేశసేవ యొనర్చుటకు, విద్యాస్థులను ఉపాధ్యాయులనుగూడ, వారిప్రతిమ సతతము ప్రోద్బలపరచుగాక!

గ్రామోద్యోగుల వేతనములు

గ్రామోద్యోగుల వేతనములకు సంబంధించిన తీర్మానమును, మద్రాసు శాసనసభ వారంగీకరించి, చిన్నయ్యద్యోగులపట్ల పరిపూర్ణసానుభూతి జూపి. మాసమునకు పదునైదురూపాయలవరకు గ్రామోద్యోగుల వేతనములను పెంచవలయు ననియు, గ్రామపు నౌకరుల వేతనములను పదిరూపాయలకు పెంచవలయుననియు తీర్మానించుటయగాక, గ్రామోద్యోగులసంఖ్యను తగ్గింపగూడదను సవరణనుగూడ, శాసనసభ వారామోడించిరి. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమును ఏప్రియలు 1 వ తేదీనుండియు అమలులోనికి తెచ్చుట లాభకరము. పరిపాలనకు పునాదులనడగు గ్రామోద్యోగులు బాధపడుచుండుచో, పరిపాలన తిన్నగ కొనసాగుట దుర్లభము. పెద్ద యద్యోగులవేతనములను అల్ల నెన్నులను వృద్ధిజేయవలయు ననువారు, స్వల్పద్యోగుల వేతనములను పెంచగూడదని వాదించుట, హేత్వాభాసమగును. ఇట్టివాదము నిరాధారము.

ఉప్పుపన్ను

ఉప్పుపన్నును తగ్గింప వీలులేదని, సర్ బ్లాక్లెట్టు గారు భారతశాసనసభలో మరల ఖండితముగ బలికిరి. రాష్ట్రకప్పములను వీరు మరియొకమా రద్దుగ బెట్టిరి. ప్రతిసంవత్సరమునను వీరు ఏదియో యొకసాకుతెప్పరునేమున్నారు. బీదలభారమును తగ్గింప నొక్కుకున్నారు. ఈసంవత్సరపు బడ్జెటును ధనికుల బడ్జెటు అయిచో, ఇందు అసత్య మేమిగలదు? మోటారువన్నును తగ్గింపవచ్చుచుగాని, ఉప్పుపన్నును తగ్గింపరాదట. ఏమి యీ తర్కము?

మహాత్ముని సంచారము

శ్రీమతి కస్తూరిబాయి, వల్లిభాయిపటేలుగార్లు గూడ మెట బయలుదేరిరి

ఏప్రి 14 వ తేదీ రాత్రి అహమదాబాదు సబర్బనీ సత్యాగ్రహశ్రమమునుండి మహాత్ముడు కస్తూరిబాయిగారును వల్లిభాయిపటేలుగారును మారమట బయలుదేరిరి. అటనుండి వారు ఖాన్పూరులో బయటటి కాళివరాజుతెగవారి భవనమున నిలెదరు.

అటల వెంటుకోజులండి హరిద్యాకమున కేగదరు. అట నుండి సంచారమును సాగించెదరు. కస్తూరిబాయిగారు గూడ మహాత్మునితోనే యుండురు.

బీజపూరు మ్యునిసిపాలిటీ

"సహజ్యుడు బీజపూరును ఏప్రిలు నెలలో వచ్చినపుడు పురపాలకసంఘమువారు సన్మానపత్రమును సమర్పింపవలెను" అను తీర్మానము మ్యునిసిపలు సంఘసభలో నామోడింపబడెను.

ద్రవిడరాష్ట్రమున ఖద్దరు

12 వ తేదీని మధురలో జ్ఞాపకపత్రములో ఎ. ఎన్. రామనాథంగారి అగ్రతల్లిదండ్రుల పథ శరణివది. "ద్రవిడరాష్ట్రమున వనూలైన మొత్తమున భారత కంసుకారక సంఘమున కొసంగ ద్రవిడరాష్ట్రమున ప్రత్యేకముగా ఖద్దరుబోర్డు సేవకువలెనని యీసభవారు మహాత్ముని కోరుతున్నారు" అను తీర్మానమును గోపాలస్వామినాయుడుగారు రాసభలో నుపపాదించిరి. తిరుమలపిళ్లెగారు రహదించిరి. తీర్మాన మేకగ్రీవముగా నామోడింపబడెను. (క్రీ. పి.సి.)

ఎస్. ఆర్జునస్వామి ఉడయగూరు (కై) ప్రభు మొదటి
సంవత్సరం జరిగి చిరి. పి. రామసోమయాజులుగారు
(కాకినాడ నగరము) రు 100 ల తగ్గించ
వలెనని ప్రతిపాదించును; రు 10 ల కంటే తక్కువ పన్నుల
కొన్నింటి పట్టాదారులను పన్నులనుండి మినహాయించవలసినదని
యు అట్టి పట్టాదారులను కేటేట్యంబు నశ్రద్ధలనుండి మినహా
దాయవలసినదనియు, తూర్పు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలయందు
కేటేట్యంబు చక్కల వాని యందువలసినదనియు గోరిరి. పన్ను
ల నిచారణ సంఘమువారు, భూమిపన్ను భూమిపై ఆని

అమృతాంజనం దీపో, బాంబాయి - మదరాసు.

దక్షిణ ఆఫ్రికా ఒడంబడిక

కాలిన్సు, నెల్ గార్ల్డ్ ఖండనము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

కేప్టెన్ బ్రూక్, మార్చి 14:--వ్యయముగూర్చి ఏర్పాటు చేయవలసిన దక్షిణ ఆఫ్రికా ఒడంబడికను కాలిన్సు, నెల్ గార్ల్డ్ తీవ్రముగా ఆక్షేపించిరి. వీరిద్దరును దక్షిణ ఆఫ్రికా పక్షములోనివారే. కాలిన్సుగారు తూర్పు బ్రాన్స్వాలె సభ్యులు. ఇతలు భారతసమస్య తీవ్రముగనున్నది. ఒడంబడిక ఒకవిషయమునే మనమునబట్టుకొని చేయబడెననియు అన్నిటిని ఆలోచించలేదనియు, భారతీయులకే అన్యాయపాతకముల నిచ్చిదనియు యూరపీయుల కేమియు ఇవ్వనే లేదనియు, నుడివీరి. నెల్ గార్ల్డ్ జేటాలు సభ్యుడు. ఒడంబడిక ద్రోహమేనని. దీనివలన గల్గు అనర్థముల నెంతమాత్రము జేటాలు భరించదనిరి.

చాలకష్టమును ఈ సమస్యను పూరించుటకు ఈ ఒడంబడిక సహాయకముగను న్యాయముగను జేయబడెనని కేప్టెన్ బ్రూక్ సభ్యుడు కోరాగదనిరి. బుధవారమునాటికి చర్చనాపు జేసిరి.

చీనా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

హ్యంగు సే, మార్చి 14:-- కార్మిక ప్రదేశములో క్యాంటను ఆర్థిక ఒత్తిడి ఎక్కువైనది. ఇంటి పరిస్థితులు చాల కల్లోలముగ నున్నవి. విప్లవప్రచారము నానాటికే హెచ్చుచున్నది. జపాను ప్రతిమిట్లు పనిపెట్టను వాంతెక్కులు కాల్చి చంపిరి. పనివాండ్లు తిరగబడి తక్షణము పరిపాలనాధికారిమును వశపరుచుకొనవలెనని హెచ్చరించుచున్నార ప్రకటనలతో. విశ్వసనీయులగు పనివాండ్లను జంపిన హంతకులను కొనియాడుచున్నారు.

ఒక చెట్టునుండి పానకము

కారుచుండుట

మూడురోజులలో 20 శేర్లు

సింధు దేశమున హైదరాబాదు నగరమునకు 20 మైళ్ళ దూరముననున్న తాండోలపూయారను గ్రామమున ఈనెల 10 న తేదీనుండి ఒక చెట్టుచెట్టునుండి విస్తారముగా పానకము కారుచున్నది. మూడురోజులలో 500 పానుల పానకము (సిరపు) వసటిప్రజలు పట్టుకొనగలిగిరి. దానిని వారు త్రాగుచున్నారు. ఆచెట్టుకింద నంతటను తేదీసియున్నది. అరబ్బి చెడలు, చీమలు, యీగలు, తేనెటీగలు మున్నగునవి చేరియున్నవి. వందలకొలదిగా ప్రజ లరటికిపోయి చూచుచున్నారు అని 18-వ తేదీన హైదరాబాదునుండి తంతివార్త పంపబడెను.

హ్యంగు సేలో దౌర్జన్యము

హ్యంగు సే, మార్చి 11:-- స్థానిక కార్మికపక్షము లోని అతివాదులుచే నియమించబడు శతమీన్చక్ర పైనికులచే భక్తి విశ్వాసములతో పనిచేయు పనివాండ్లను విధులందు జంపించుచున్నారు. ప్రతి మిట్లుపై గూడ సమ్మెదారులు అపుడల్లు పడుచున్నారు.

చార్లెస్ నాక్ హంకాంగుజేరినది. పమియటా విసిసా నాక్ లో పట్టుకొన్న సోవియటు దూతలను జంపినగాని, ఇతరవిధములచే బాధించినగాని తప్పుక తన చర్యను దీసికొనెదమని పికింగు ప్రభుత్వమునకు సోవియటు ప్రభుత్వము హెచ్చరించుచు రెండవ శ్రేణి నంపిరి. చాంగ్ స్పెన్ గారి సహాయార్థము మక్డోనాండి 4000 పైనికులు వచ్చుచున్నారు. మొదటి సెప్టెంబరుపై పికింగునుండి పోవుచున్నది. హ్యంగు సేలో కోల్డ్ స్ట్రైక్ ము నేనలు దిగినవి

జపానులో గాలివాన

తరిగ్గీదు జేయునాక మునిగిపోవుట

టోక్యో, మార్చి 11:--కిరిష మురుదూయను తరిగ్గీదు జేయునాక యొకటి ఇనుబుఅగ్రమునకు 100 మైళ్లలో మునిగి పోయెనుకొనుచున్నారు.

జపాను పడమర భాగములో గాలివాన హెచ్చుచున్నది. భూకంపముచే గట్టబడువారికి మరింత ప్రాణాపంకటముగనున్నది. టంగ్ రాష్ట్రములో పంచలెన్నియో మాలినివి.

భూకంపముచే జపానుకుగల్గిన నష్టమునకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సానుభూతినిజూపిరి. టోక్యోలో 2459 మంది చనిపోయిరట. 100 మంది కనిపించుటలేదు. 2687 మంది చనిపోయిరి. 6448 క్షతగాత్రులైరి. 10,000 ఇండ్లు కాలిపోయి నాశనమైనవి.

బ్రిటిషువ ర్తకము-ఎగుమతులు తగ్గుట

రుగ్బీ, మార్చి 11:--సిబ్రెరిలో 52937000 పానుల ఎగుమతులు జరిగినవి. 1926 సిబ్రెరికికంటె 10,000000 పానులు తగ్గినవి. దిగుమతులు 93,841,000 పానులు జరిగెను. ప్రతి నూలు, నేత పడిపోవుటచే ఎగుమతులు తగ్గుచున్నవనుచున్నారు. చాలవరకు చీనాచిక్కులే అసలుకారణ మనుచున్నారు.

ఇండియా ఇనుముపరిశ్రమ

లండన్, మార్చి 11:-- తాతా కంపెనీవారు ఇనుము పరిశ్రమను ఏర్పరచి బ్రిటిషు ఉత్పాదనమునకు తీసిపోకుండ జేయగల్గెందులకు రెండు మ్యాడర్లుగా రెండు కొనియాడిరి. ఉత్పాదనరక్షణనట్లము కేవలము రాచకీయముతో సంబంధించినదిగాదనియు న్యాయ మైనదనియు నుడివీరి. ఏమాత్రము లోకజ్ఞానమున్నను జేయవలసిన పనియనిరి.

ఇండియాలో యినుముపరిశ్రమ, వ్యవసాయభివృద్ధి కెంతయు లాభకరమనియు సుంకముల విధానము పూర్తిగ సమర్థనీయమే యనియు ఆంగ్ల పరిశ్రమకును విదేశపరిశ్రమలకు ప్రతికూలముగాదనియు చట్టరీతిగానెరి.

ఇండియాలో ముడిఇనుము మరీదెంతయో చవుక. జపానువలెయో భయపడుచున్నది దీనిచే. అందుచేతనే ధరలను హెచ్చించవలెనని బ్రిటిషులుటకు ఇండియాకు జపానువారు మనుష్యులను బంపుచున్నారనిరి.

నల్లమందు నిర్బంధము

జరీసా, మార్చి 19:-- నల్లమందు వర్తకపు నిషేధకమును జాతీయమితిసభవారు రంగీకరించిరి. పికింగులోనున్న అంతర్జాతీయ ప్రతికూల నల్లమందుసంఘము చెబుచు తెలుకంటె చీనా సముద్రముంకాకకారులు చెబు తెలులను అంగీకరించవలెనని చీనా ప్రతినిధి గోరెను. ఈతెలులను జాతీయమితి చీనా ప్రతినిధి స్వారా డెలిపెచువారి.

పెరిషియా హక్కు

పెరిషియాలో గనగసాలను పండించుటకు జేసిన-అయ్యది ప్రతిదేశములో మత్తుపదార్థముల సుపయోగించుటకు తోడ్పడునది గాదనియు, పంటపై నిర్బంధమును చెట్టుటకంటె తయారుచేయుటలో తగ్గించునటుల జేసిన లాభముండుననియు పెరిషియా అధికమంత్రి ప్రతినిధి డెలిపెచు. మూడేండ్లయర తరువాత మూడుసంవత్సరములు ప్రతిపాలు మాటికి 10 చొప్పున నల్లమందు ఉత్పత్తిని స్పంది తరువాత సాధారణ పరిస్థితులను జూచి నిర్ణయించెదరనిరి. నల్లమందును ఉత్పత్తిజేయుటను తగ్గించుటకు గనగసాలను పండించు భూములపై వన్ను లేకుండ ప్రభుత్వమువారు జే పెనరనియు, దీనిని మానివేయుటకును ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగ బదుల్ల నిచ్చెదరనియు నుడివీరి.

రాబోవు జాతీయమితి అసంఖ్య కార్యక్రమములో చర్చకు పెరిషియాలో గనగసాలవంటును గూర్చి చేర్చెదరు. నవంబరులో జనీవాలో సమావేశమై నిషేధములు నిర్బంధములకేర్పాటు చేయుటకును ఎగుమతి దిగుమతులను ఎత్తివేయుటకును ఏర్పాటు జేసెదరు.

పనిలేనివారి కుపాధిగ్రంథిపార్లమెంటువారు 4000000 ల ప్ర్యాంకుల నిచ్చుట కామోదించిరి.

రషియాలో ప్రభుత్వ ప్రతికూల ప్రతిభావనములు బాంబు పడుటచే భీష్మిభూతమైనవి. పనివాండ్లు లేకపోవుటచే ఎవరికిని ప్రమాదము గలుగలేదు.

చీనా పరిస్థితులు

పికింగు, మార్చి 11:-- హేననులో పోరాటమున చెబ్బులు తగిలిన 600 మంది పికింగు జేరిరి.

చాంగ్ స్పెన్ గారి శతభీష్మదశము, ఉత్తర చీనా సేనలు ఎట్లో నదిని దాటుకుండ జేయగల్గెనట.

చాంగ్ స్పెన్ గారికి చాంగ్ సుచన్ చంగుగారి సహాయము లేకుండ జేయబడెను.

యాన్కు ప్రభ్యి గొంతుక ఇంకను నెమ్మదిగా లేనందున ప్రయాణము చేయరాదని వైద్యులు జెప్పుచున్నారు.

ఆఫ్రిల్లియా, న్యూజిలండు, దక్షిణ ఆఫ్రికాలో బ్రిటిషు మోటారును ప్రవేశజెట్టుటకు అచటి పరిస్థితులను గమనించుటకు మోటారు వర్తకులు పోవుచున్నారు.

సర్ ప్రాన్సిస్ ఆగ్లెగారు పికింగునుండి లండనుకు బోనుంచుటచే పిక్కిల్సు విందులను జేయుచున్నాడు. వీరియందు చీనాలో అందరికీ గౌరవమే. 40 ఏండ్లు చీనా ప్రభుత్వములో పనిచేసిరి. 17 సంవత్సరములు సుంకముల అధికారిగ నుండిరి.

ఎస్పీ కలు

ప్రతినిధిసభ - శాసన సభ

లెంగువూరు, మార్చి 15:-- మైసూరు ప్రతినిధిసంఘపు కేన్సికలకు అభ్యర్థులు 4 లక్షల ఖర్చుచేసిరి. స్థానము 140 కి 750 అభ్యర్థులు నిలిచిరి. శాసనసభకు 22 స్థానములకు 70 అభ్యర్థులు పోటీచేసిరి.

(ప్రతినిధి సంఘమునకు టి. భావ్యంగారెమ్మ కొనబడిరి. (అ. ప్రె.)

హిస్ ఎక్సల్టెడ్ హైనెస్ ది

నైజాము గారంటీడ్ షేప్

రైల్వేనుకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

కారేవల్లి కొత్త గూడెం రైల్వే

తెరువబడును

21-3-1927 తేదీనుండి పైన తెలుపబడిన పేరుతో ఒక బ్రాంచిలైను హిస్ ఎక్సల్టెడ్ హైనెస్ గారి డోర్నకల్ సింగరేణి కాలియరీను బ్రాంచిలైనుమీదను, ఎన్.ఐ.యస్. రైల్వే బ్రాడ్ గేజ్ లైను మీదను షేషనునున్న కారేవల్లినుంచి ఈదిగువ తెలుపబడిన షేషనులతో తెలుపబడును.

షేషను పేరు కోడ్ కారేవల్లినుండి టి.పి.యల్ దూరము గల

మైల్ల సంఖ్య 1. తడ్ కలపూడి టి.పి.వై. 14 2. కొత్త గూడెం. కె. టి. ఎఫ్. 24 1/2

కారేవల్లి కొత్త గూడెం బ్రాంచిలైనుమీద బండ్లు సోమ, బుధ, శుక్రవారములందు మాత్రము ఈదిగువ తెలుపబడిన కాలవరిమిత్రి ప్రకారము పోవును.

గం. ని. డోర్నకల్ నుండి బయలుదేరుట ఉదయం 7-20 కొత్త గూడెం చేరుట పగలు 9-30 కొత్త గూడెం నుండి బయలుదేరుట 11-20 డోర్నకల్ చేరుట 1-25

తడ్ కలపూడి కొత్త గూడెము షేషనులనుండి మోటారుకారులును, చక్రములమర్చబడిన బండ్లను, వశువులనుతప్ప ప్రయాణీకులను ఇతర అన్ని రకముల సామానులను తీసుకొనిపోవుటకు ఏర్పాటు చేయబడినది.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా
ముఖ్యపట్టణము

కృష్ణాజిల్లా విభజన సందర్భమున ప్రత్యేకాధికారియు, ప్రస్తుతము జిల్లాకలెక్టరుగ నున్న ట్యాంప్టన్ గారు దొరతనము వారికి పంపిన రిపోర్టులో జిల్లాలోని ప్రభులకంటే యేలూరు లో న్యాయవాదులవృత్తిని, విరక్తమునకును సంబంధించిన వృత్తు లుండుటలను ఈ యభివృద్ధినివ్వవారును, తమ తమ వృత్తులను చక్కగా పేర్కొని యేలూరు పక్షమున అందముగ రాగాలాపన చేయగలుగుచున్నారనియు, మొత్తముమీద యేలూరుకంటే నిడదవోలే సర్వవిధముల జిల్లాకు ముఖ్యపట్టణ ముగ నుండవలసినదియు, కచేరీలు కట్టుటకు స్థలమును వెంటనే తీసుకొనివలసినదనియు, డెలివియండిరి. ఇదంతయు యథా ర్థము. యేలూరులో స్వల్పసంఖ్యాకతలను న్యాయవాదులయు, వర్తకులయొక్కయు క్షేమభివృద్ధినికొరకు తణుకు నర్సాపుర ము భీమవరము, తాడేపల్లిగూడెము, నిడదవోలు తాలూకాల లోని లక్షలకొలది ప్రజలు నిడదవోలుకు స్వల్పవ్యయముతో ఆవశికతలములతో వ్రేలివచ్చును, మోటారులమీదను, పడవల మీదను పోగొనియుండగా, అమితమును వ్యయముతో కడు ప్రయాణముతో యేలూరేల పోవలయునో మాకర్థమగుటలేదు. ఈ ముఖ్యపట్టణ నిర్ణయవిషయములో అప్పుడు జిల్లాజడ్జిగను, ప్రస్తుతము మద్రాసు హైకోర్టు న్యాయమూర్తిగనున్న కర్ణక వెంకటేశ్వరవారు కోర్టును వచ్చు చాచాలలో 5/6 వంతులు తణుకు, నర్సాపురము, భీమవరము తాలూకాలనుండియే వచ్చు చున్నవి కాబట్టి యేలూరుకంటే నిడదవోలే జిల్లాకు ముఖ్య పట్టణముగ నుండితీరవలయు ననియు, కచేరీలు కట్టుట ప్రారంభమునతోనే న్యాయవాదిగణము కేసుల కెట్టి యభ్యంతరముండవలయును తమ యభిప్రాయమును వ్యక్తపరచి యుండిరి. ఇక జిల్లా నూపరెంటెండెంటు (పోలీసు) జిల్లాజిజ్ఞప్తము, జిల్లా విద్యాధికారి, నర్సాపురము-పల్నాడుకలెక్టరు నిడదవోలు, భీమవరము జిల్లాజనాభాసహాయ, డి. పి. డబ్లియూ నూపరెంటెండెంటు ఇంజనీరు ధర్మపురియ్యగారును, జిల్లా యంతరి ప్రాముఖ్యములను తాలూకాబోర్డు సంఘములను నిడదవోలే జిల్లా ముఖ్యపట్టణముగ నుండవలసినది తమతమ నిశ్చితాభిప్రాయములను చెప్పియున్నారు. ఇంతేగాక, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా వహజనసభవారు యేలూరును ముఖ్యపట్టణముగా నిర్ణయించుట అక్రమ మని తమ అసమ్మతిని దొరతనము వారికి డెలివియండిరి. లక్షలకొలది జిల్లాప్రజలు సంతకములు చేసి మహాజనసభలముగా నిడదవోలును ముఖ్యపట్టణముగా జేయవలసినదని నివేదించియుండిరి. వేనుక చాలమంది జిల్లా కలెక్టరును, రెవిన్యూబోర్డు సభ్యులను కొంచెముకొ, బట్టెరుగ్గు, ట్యాంప్టన్ హంటరు వారెగారును, ప్రస్తుతము శాసనసభ్యుడుగా నియమింపబడిన మారుదొరగారును, ప్రస్తుతము మద్రాసు దొరతనమువారి ప్రధానకార్యదర్శిగా నున్న క్యాంబెలు దొరగారును తమతమ యభివృద్ధిని బట్టి నిడదవోలే జిల్లా ముఖ్య పట్టణముగ నుండవలసినది తమ వ్యభిచారిప్రాయముల చెలివియండిరి. ఇన్నిలక్షల ప్రజలను, ప్రభుసంఘము, ప్రభుత్వాధికారులను నిడదవోలు ముఖ్యపట్టణముగా నుండవలసినదని తెలిపి యుండగా, సర్వతంత్రసభ్యులను, స్వార్థపరులనునక యేలూరు న్యాయవాదులను, వర్తకుల తమపలుకుబడి నుపయోగించి శాసనసభలో తీర్మానమును డెలివియండిరి నిడదవోలు, ఏలూరు పట్టణముల నుంచియెట్లను విమర్శింపకయే వోటుకు వచ్చుటచే జిల్లా సరిశీతులను పోలిగా నెరుగని ద్రావిడ కర్ణాటకభ్యుల స్వల్పపట్టణమీద తీర్మానము కట్టటచే దొరతనమువారి రిడియే ప్రజాభిప్రాయ పను మిషతో యేలూరును ముఖ్యపట్టణముగ నిర్ణయించుట కేలము ఘోరకార్యము. కాని, ఈవిషయము తిరిగి రాబోవు శాసనసభలోనికి వర్గపు వచ్చుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇదంతయు ఆనందదాయకము. ఈవర్తమానము డెలివియండిరి యేలూరునందరి స్థలములను న్యాయవాదులను, వర్తకులను తీవ్రములకు సమర్థననూహములను చేయుచున్నట్లును, డెలివియచున్నది.

స్థలము

యేలూరులో ప్రస్తుతము కట్టడముల కుద్దేశింపబడిన ప్రదేశమును అక్కడి భూస్వాములు గ 1కి రు 1-0-0 అనగా య 1కి రు 4840/లకు తక్కువనెల కీయజాల మని నివేదికనులు దాఖలుచేసినట్లు తెలియుచున్నది. అంతకంటే సర్వవిధముల ఆశోగ్యవంతమైనదియు, నెత్తయినదియు, డి. పి. డబ్లియూ వారిచే మంచినిర్మింపకు, భవన నిర్మాణమునకును శ్రేష్ఠమైనదిగ నిర్ణయించేసినట్టియు నిడదవోలులోని వందలకొలది యక్కడముల ప్రదేశము య 1కి మాకు నాలుగు వందల రూపాయల నెలకు మించకుండ నచ్చుచుండగా ఇంత యపరిమితమున ఇల యిచ్చి యేలూరులో భవనముల నిర్మించి జిల్లా ప్రజలకు శాశ్వతమున అపకారము చేయుట యుక్తము కాదు. భవననిర్మాణములో కూడ యేలూరులో కంటే నిడదవోలులోనే సమస్త పరికరము లందుబాటులో నుండుటయేగాక తక్కువనెలకుకూడ దొరకును.

సి. వెంకట్రావు

మీగడవలె సమృద్ధిగా నుండు
సురుగువలన సుఖముగా
త్రోరము చేసుకొనుటకు ఏలగును.
ముఖము ఎండనీయదు.
ఎరాస్మిక్
వే వింగుస్టిక్
ఎరాస్మిక్ పర్ఫ్యూమర్స్, లండన్, పారిస్.
అన్ని ప్రోదులందును దుకాణదారులయొద్దను దొరకును. 2039

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా
ముఖ్యస్థానము
ఏలూరే అయియుండవలెను

నినారపు సుబ్బారావుగారను నిడదవోలునివాసి యొకరు 12-3-27 తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో నిడదవోలే ముఖ్యస్థానము గ నుండవలయునని ఒక వ్యాసమును ప్రాసించుచున్నారు. వారి వాదన కేలము అభిమానముతో కూడినదిగా కనబడుచున్నది. అయిదు తాలూకాలకు కేంద్రస్థానము నేర్పాటుచేయవలసి యున్నపు డెని వ్యభిచారిముగ నుండవలెనని, రోడ్లు అన్నియు కలియుచోటున నుండవలయునని, కాలువలు కలియుచోటున నుండవలెనని వాదించుటలో అర్థము కనుపించదు. రైల్వే వేయబడి ఏప్రక్కనున్న వారైనను ములుపుగ ప్రయాణముచేయదగి యున్న యీకాలములో యీవాదమును యింకను సాగించుట తాముపట్టిన మండేటికి మాడేకాళ్లచున్నట్లు లున్నది. రైల్వే వేయబడినపుడు గొడ్డపై ప్రయాణముచేయువారుగాని, కాలువలమీద ప్రయాణము చేయువారుగాని యుండనే యుండరు. అందును నిడదవోలునకు రైలుమీదవచ్చినవారు, ఏలూరునకు రైలుమీద రాలేరనుట చాలవైతగా కనుపింపకమానదు. కాబట్టి ముఖ్యస్థాన నిర్ణయము కేలము ప్రజలకు కావలసియున్న యితర సౌకర్యముల ననుసరించి యుండవలెను.

నిడదవోలువంటి పల్లెటూరులో గవర్న మెంటుఉద్యోగ స్థలకు కోర్టులకు నెల్ల ప్రజలకు స్పీడరులకు తదితరులకు వలయు సౌకర్యములు కలవాయని విచారించినచో అది సర్వసాధ్యమైనదే శ్రమని డేటాల్లెము కాగలదు. గవర్న మెంటువారు కచ్చేరీలతో పాటు కలర్టరుగారికి జడ్జిగారికి యిటువంటి మరి ఒకరిద్దరికి గృహములను కట్టుదురేమోగాని ఆయాకచ్చేరీలలో స్వల్పవేత నములమీద పనిచేయు వందలకొలది గుమాస్తాలకు తదితరకాక రులకు స్పీడరులకు పార్టీలకు యిండ్లుకట్టరా? వీరందరకు నిడదవోలులో గృహములెన్ని? ఎవరుకట్టెదరు? సూరసంవత్సరముల కైన యివియన్నియు సిద్ధమగునా? సుబ్బారావుగారి మేధాని నుండి యీవిషయములు జూరిపోవుట చాల విచిత్రముగనున్నది. ఒకవేళ అట్లెలకు ఆశపడి వారువీరు కట్టించరా యని అనుకొని రేమో? పోలముమీద వచ్చు ఆదాయము కన్న ఎన్నోరెట్లు తక్కువ రావలసివచ్చు యిండ్ల అడ్డెలకు ఆశపడి ఏరహితు, ఏ వర్తకుడు సొమ్ముపెట్టుబడిపెట్టి కట్టునో యింకను ఆలోచించి నచో యీవాదము జవాబు లేగలదు. యేలూరులో యిటువంటి చిక్కులేను; ఎందరువచ్చినను గృహవసతికి లోపములేదు.

(2) నిడదవోలు కేలము పిరికినేల కలదని డి. పి. డబ్లియూ వారి యభిప్రాయము. వారియభిప్రాయమేకాదు, అక్కడ యిండ్లు కట్టినవారి అందరి యభిప్రాయమును బ్రహ్మకాని కట్టడము ఒక్కటి అక్కడలేదు. అదియునుగాక యిండ్లనెట్లు కొనుటకు వలయు రాయి, సున్నము, కలప పనివారు అంతయు యితరప్రదేశము నుండి రావలసియున్నది. ఇక్కడ కట్టే కట్టడములకు ఎక్కువ సొమ్ము ఖర్చు పెట్టవలసివచ్చును. యేలూరులో యిట్టి యిబ్బందులు లేవు. ములుపుగ కొద్ది ఖర్చుతో గవర్న మెంటు బిల్డింగులు తయారగును.

(3) నిడదవోలులో భూములకు ఎక్కువ కంపెన్ సేషను కోరుదురు. యేలూరులో ఎకరమునకు 4 లేక 5 వందలమధ్య ధర యేర్పడగలను.

(4) గవర్న మెంటు యుద్యోగస్థల కేమి కోర్టులతో సంబంధముగల యితర ప్రజల నేమి యేలూరులో విద్యాసౌకర్యములున్నవి. నిడదవోలులో యేమిలేదు.

(5) హోటళ్లు, బసలు, సినిమాలు, నాటకములు, నీటి కళాయి ఒకకేమి, అన్నియు నిగట గలవు. నిడదవోలులో యేమిలేదు.
(6) ఏ వస్తువు కావలసివచ్చినను అటు రాజమండ్రిగాని ఇటు ఏలూరుగాని రావలయునేగాని నిడదవోలులో ఏమిలేదు. రైల్వే రావటమువలన నిడదవోలుయొక్క ప్రాముఖ్యత యేమిలేదు కాలువలమీద వచ్చే సరుకంతయు ఆయా క్రొత్త రైలులో యెగురుతియగునగాని యిప్పటివలె నిడదవోలులోనే రైలు ఎక్కడు. కాబట్టి అంతా హాస్యమేగాని యేమిలేదు నిడదవోలుకు.

ఇటువంటి సర్వాకూన్యకరముని నిడదవోలునందు లక్షల కొలది సొమ్ము ఖర్చుపెట్టి నూతన డిలీవరే టౌను ప్లానింగు పదతిని కట్టడములను గవర్న మెంటువారు కట్టవలయునని సుబ్బారావుగారి ఆశయము. భరిభరి పంటలు తేలిపోయి ఉప్పు కల్లనకైన టికాణాలేక అనేకజిల్లాలవారు మలమల మాడుచుండ, డిలీ పట్టణముకు కట్టినట్లు నిడదవోలును గొప్ప పట్టణముగ కట్టవలయునని కోరిక పుట్టుట యెంతసమంజసముగ నున్నదో ఆలోచించుచుడు.

కాబట్టి శాసనసభ్యులందరు సుబ్బారావుగారి యసమంజసవాక్యములను పొటింపక, నిష్పక్షపాతబుద్ధితో విమర్శించి గవర్న మెంటు లోగడ నిర్ణయించిన యేలూరుకే, ముఖ్యపట్టణముగ నుండగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము.

మంత్రి పెగడ వెంకట్రామయ్య బి. ఎ.
స్ట్రక్చరు ప్లీడరు, ఏలూరు
బందరు
(స్వకీయవిలేఖరి)
ప్లీడరు గుమాస్తాలసంఘము

18-3-27:— నాలుగైదు సంవత్సరములనుంచి చురుకుగ పనిచేయుని ప్లీడరు గుమాస్తాలసంఘము జనవేరిమాసములో పునరసర్ధింపబడినది. ఇందుకు ప్రోత్సాహములు మ|| రా|| రా|| వంగల నర్సింహదీక్షితులుగారు బి. ఎ. బి. ఎల్. వీరే యింతవరకును ప్లీడరు గుమాస్తాలసంఘమునకు అధ్యక్షులుగనుండి ప్రతి ఆదివారము గుమాస్తాల సోకచో సమావేశపరచి ప్రోజెక్టుకోడును బోధించుచుండిరి. శ్రీ దీక్షితులుగారు రాజమహేంద్రవరం అడిషనల్ మున్సిపల్కోర్టుకు మున్సిబుగ నియమింపబడినందున వారి గౌరవార్థము ప్లీడరు గుమాస్తాలసంఘమువారు టీపార్టీ నోసంగిరి. సంఘభవనమున ఫలహారాంతరము శ్రీ వావిలాల శివావధానులుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరుపబడినది. ఆసభలో సంఘసభ్యులు పద్యములు చదివిరి.

శ్రీ దీక్షితులుగారి నభినందించుచు పలువురు మాట్లాడినవిమ్మల, శ్రీ దీక్షితులుగారును ఉచితరీతిని సంభాషించి, సంఘాభివృద్ధికి పాటుపడవలసినదని హెచ్చరించిరి. సభలో దీక్షితులుగారికి వినతిపత్ర మర్పింపబడెను.

టెంపిల్ కేసు
టెంపిల్ కేసులో చార్జీ చేయబడిన మద్దుల రామానుజురవుగారిని బందరు డిప్యూటీ సేజిస్ట్రీలుగారు నిరోధియని వదలిపెట్టిరి.

ఫలిలు

జులై 15 తేదీ మంగళవారము

1-కి రు 85 0 0 మొదలు 112 8 0 వ.

లివి ,, వ 42 గలది 12 4 0 14 12

,, డిటో ,, 15 8 0 16 0

,, డిటో ,, 16 4 0 17 0

6. 184 బస్తా 1-కి ,, 9 10 0 10 0 0

,, ,, 22 0 0 25 0

పప్పులు.

క 205 ,, 15 0 0 16 0

సెవగలు ,, డిటో ,, 15 0 0 16 0

పెసలు ,, డిటో ,, 16 0 0 17 0

మినుములు ,, డిటో ,, 17 0 0 19 0

ఉలలు ,, క 195 ,, 18 12 0 14 0

పులు.

బా 1-కి ,, 158 0 0 156 0 0

,, ,, 14 0 0 25 0 0

సెవగపప్పుబా 1-కి ,, 54 0 0 56 0 0

,, ,, 50 0 0 52 0 0

గబా 1-కి రు 184 మినుములు 180 0 0

కి ,, 125 0 0 126 0 0

య.

బా 1-కి ,, 68 0 0 70 0 0

,, ,, 85 0 0 50 0 0

గుంటూరుబా 1-కి 122 0 0 140-0-0

కట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి రు 10,45

కట్టు ,, ,, 50,55

బల్లము బా 1-కి రు 40 0 0 60 0 0

చింతపండు బా 1-కి ,, 21 0 0 58 0 0

కనుము.

బూరకం బా 1-కి ,, 81 0 0 82 8 0

యరం ,, ,, 81 0 0 82 0 0

,, ,, 27 0 0 58 0 0

గూం యా ,, 7 2 0

క ,, 4 6 0

ర ,, 7 4 0

,, ,, 6 4 0

రం తెన్ని ,, 9 2 0

,, ,, 10 0 0

,, ,, 5 8 0

కాటక్ ,, 6 9 0

,, ,, 5 14 0

,, ,, 5 10 0

,, ,, 6 0 0

క 1 కి ,, 58 0 0

,, ,, 58 12 0 59 0 0

,, ,, 51 0 0 21 2 0

,, ,, 13 7 0

,, ,, 28 0 0 28 0 0

,, ,, 258 0 0 255 0 0

త చూ ర్ణ ము

ల 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ముతో పండ్లతో ములులన చిగుళ్లు గట్టి రక్తముకాకుండును. నోటుదుర్గంధము ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

ముగ వాడుటకు దగియున్నది.

కోవో, బొంబాయి - మదరాసు.

వి. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు.

నగల వర్తకులు, 2, కి కుప్పముత్తు వీధి, తిరువట్టిపర్వతంపేట,

పోస్టుబాక్సు నెం. 423 ట్రస్టి కేసు, మదరాసు.

ఈ ప్రకటనను పంపించుటకు, వెంటనే దీనిని పంపించుటకు, అన్ని విధాలలోను తయారు చేసి వ్యాపారముచేయుదుము. బహుళ వస్తువులను మా వస్తువులకు మా వైమరకొలెగమును గలవింపము.

క్యాటలాగు కోరినవారి కుచితము

3379

శ్రీ కృష్ణదేవరాయ పుస్తకాలయము

హైదరాబాదు

(శ్రీ శేషాద్రిమహాకవులు)

ఆంధ్రగ్రంథాలయ చరిత్రమునందు హైదరాబాదునంద రి కృష్ణరాయ గ్రంథనిలయము సర్వవిధముల నగ్రస్థానము వహింపఁదగిన స్థితిలోనున్నది. గ్రంథాలయమునకు వికాలముగు భవనము ప్రజాకన్య గౌరవముగ కెసి డెన్సి బహుళమున్నది. ఇది వ్యంతభవనము. ఇందు స్త్రీలకు అవకాశముగనుండునట్లు బా ల్యము ఆధీనముగా వరుసదొడ్డికి నీటి పంపుగలదు. నీలయ మందిరము వికాలముగ మనోహరముగ నున్నది. ఇందు గోడ లో నిమగ్నమైన చీరువాలు ఆరును విశేష ఆరును గ్రంథముల తో నిండినవి కలవు ప్రత్యేకించి పరిశోధనోద్యమమునకు సం బంధించిన చీరున యొకటి తాళపత్ర గ్రంథములతో కాసనపు బ్రతులతో నిండియున్నది. నిలయమునందు దర్శింపఁబడినవి ముఖ్య ముగాఁ జిత్రపటములు. నిలయము న(బ్రవేశించి యెడమవేయి వా లుగ వత్తుమేని యింపుటములు వరుసగాఁ గాన్పించును. ప్రవేశ తోతనపటము. కట్టుచుండి రామలింగా రెడ్డి ఎం ఏ. గారు నిల యమున బ్రవేశోత్సవము గావించుతేజి గ్రంథాలయోద్యమాభిమా నులు భాషాభిమానులు కలసి తీయించికొనినది. రావిచెట్టు లక్ష్మీ నరసమ్మ గారి రూపపటము ఇది చాల గొప్పపటము. ఈమె, కీర్తిశేఖరుల రావిచెట్టు రంగారావుగారి ధర్మపత్ని. నిలయముకట్టుట కీమె వేలకొలఁది సాయము చేసి యువతీలో కమునకు మార్గదర్శకు రాలయ్యెను. ఈమె కీర్తిశేఖరాలయ్య ను. నిలయమువా కీమెపై జూపు గౌరవభావము వ్లాసునీయును. కె. వి. లక్ష్మణారావు పంతులువారి పటము. ఇది మిగల పెద్ద దిగా వ్రాయించి రజతోత్సవసందర్భమున పంపనాయక మహా శయునిచే బహిరంగ పఱపించిరి. ఆకస్మికముగఁజూచిన లక్ష్మీ గారావుగారేమో యనిపించును. గ్రంథాలయ స్థాపకులలో నొక రును విజ్ఞానచండీకా గ్రంథమాలా ప్రతిస్థాపకులలో నగ్రగణ్యు లగు రావిచెట్టు రంగారావుగారి పటము. వైజాము రాష్ట్రీ యాంధ్ర భాషా విమయోద్యమమున ముందంజవేసి యింపుచు హుని తీవ్రము నిజాము రాష్ట్రీయాంధ్ర సోదరులెగాక తది తరాంధ్రులు నూడ వంతువఁబారదు. అష్టదిగ్గజము లను శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆస్థానకవులలో నలుగురు. తరువాతి భగవాన్ లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకు పటము కలదు. దాని వెంట రంగులతో వ్రాయఁబడిన రామరాజు కల్లకోట యుద్ధమునకేసు ట గల చిత్రపు దర్శనీయమైనది. పునహాలో నొక పుస్తకా లయములో వ్రాతప్రతియందున్న యాచిత్రపు మాతృకను న్యాయాధిపతులగు పండిత కేశవరావుగారు మాచి గ్రంథాలయ నిర్వాహకుల కెఱింగించి వారి యామోదమును బడసికెక్కించిరి. మాతృకానుసారము కృష్ణరాయ గ్రంథనిలయ పాలకవర్గమువారు సుప్రసిద్ధ చిత్రశిఖులచే యథాహాసముగ వ్రాయించి నిల యమున బ్రతిష్ఠించిరి. ముందు చెండేనుగలపై ఇరువురు వీరు తేలమున్నటులున్న వెదుక గట్టుము నెక్కి ఆయిరామరాజు సంగరమున కేగుచున్నట్లుల నా చిత్రమున కలదు. ఇందుమిం ముగ పదుకాల్గుఁడు లిఖించినదియు విజయనగరసామ్రాజ్యాం తృకాలయము నూచించునది గాన యాచిత్రపటము చారిత్ర దృష్టితోఁజూచిన నెంతయో విలువగలదు. వ్యయప్రచారలకు జంకక నిలయపాలకవర్గమువారు రీచిత్రపు నెలకొన్ని చారిత్రిక పరిశోధకుల కెంతయో దోడ్పడిరి యొప్పుకొనక తప్పదు తరువాతిది లేటు వైజాము ప్రభువుగారి పటము. ప్రశంసాపాత్ర మగు శిల్పముతో నలరారుచు దర్శనీయమై యలరారునది శ్రీకృష్ణ దేవ రాయల చిత్ర పటము. ఇది పురుషాకృతిలో నడుముల పటము మాత్రమే రంగులతో వ్రాయఁబడినది. చిత్రశిఖులు నిజామరాష్ట్రమునందంతలను సుప్రసిద్ధులగు నేలారి రంగధాను నాయకుగారు, వీరు ప్రసిద్ధ కవిత్వరులు, చాలకాలము ఇంక

నీరుగా నుండి ఇపు డావకారకేతవ మొందుచున్నాఁడు. వీరు వృద్ధులయ్యి వయసభవమును కాలమును కేంద్రీకరించి జీవ కళ బుట్టిపడునట్లు నీ చిత్రపును నిర్మించినారు. తరువాతి పటము ఇప్పటి వైలాము ప్రభువు వారిది. తరువాత యిప్పటి ముర్తి కృష్ణప్రసాద్ గారి రూపపటము. దానివెంట పహత్య గాఢి రూపపటము. తరువాత అష్టదిగ్గజములలో మిగిలిన నలు గురు. అష్టదిగ్గజముల పటములను వేలారి రంగధాను నాయకు గారు వారివారి శీలముల సుత్రిముల కనుసరించి ఆకాలపు వేష భాషలతో నూహించి మనోజ్ఞముగా నిర్మించిరి. ఇవి చిత్ర నర్థ సంకేతములు దర్శనీయములు వై యున్నవి. తరువాతి పట ము భాషాభిమానులు నిలయాభిమానులు స్థాపకులు నగు మన గారి రాజావారి పటము. దీనిపై షేక్ అహమ్మద్ అను నొక మహమ్మదీయయవకుడు పెన్సిలుతో మనోజ్ఞముగా వ్రాసి నిల యమున కుచితిముగ నొసంగెను. పూర్వోక్త చిత్రశిఖు లగు రంగధాను నాయకుగారి పటము. స్త్రీల శోభను నిలయము నందు బొల్పను గట్టించినందులకు స్త్రీలందరు వ్యయముల భరిం చి యాచిత్రపును ప్రతిష్ఠించిరి. దానివెంట నిలయాభిమా నులగు పార్థసారథి నాయకుగారి పటము. మందిర రూప పటము. 1915 సం॥న జరిగిన వార్షికోత్సవమున అభ్యుత్థులైన చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము గారితోనున్న నిలయసభ్యులు భాషాభిమానుల పటము. పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహముగారి పట ము. చళ్లపిళ్ల వేంకటరాష్ట్రీ శతావధానిగారు ఇతర సభ్యుల తోనున్న పటము. వీరేశలింగము పంతులువారి పటము. కార్య నిర్వాహకవర్గమువారి పటము (ఇది 1922 లోనిది) వరుసగా నున్నవి. ఆపూర్వములగు నీచిత్రపుల పరిచయము ఆంధ్రజను లకు గలగజేసి నిలయమువారు ఆంధ్రప్రముఖులయొడఁ జూపు చున్న గౌరవభావమును దెలుపుట కీచిన్న వ్యాసము వ్రాసితిమి.

గురు ప్రసాదము

అసకేదేందు శేఖర వ్యాఖ్యానము, మహామహాపాధ్యాయ తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రి విరచితము. శేఖర సిద్ధాంతము ను స్థాపనచేయు గ్రంథము, పుస్తకభాండాగారముల నిమిత్తము మేలుప్రతి. రు 8-0-0 సాదాప్రతి, రు 5-0-0 వండితులచే వీర పరుపబడిన విద్యార్థులకు సాదాప్రతి రు 4-0-0. పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకం. మూడుప్రతు లొకసారి తీయువారికి పోస్టు ఖర్చులు లేవు. చిరునామా. మహామహాపాధ్యాయ

తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రి, విజయనగరము.

బాపట్ల నవారి నేటు జడ్డికోర్టులో

ఇన్నాల్వెన్సీ పెటిషన్ నెం 9/1927 రు

పెటిషనరులు:—(బుగ్గండు) కొన్నేపాటి కా మలింగయ్య గారి కొమారుడు చలమయ్య, పద్మకాళికలం, భూ న్వామి, అద్దేపల్లె, రేపల్లెకిల్లా మనసలు సరిహద్దుల లోనిది కొంటురు పెటిషనరులు:—(బుగ్గండు) మానే

పల్లి సుబ్బారాయుడు, మరకొండరు. పైన తెలుపబడిన పెటిషనరుదాడుడు 1920 సం॥రం 5 వ ఆక్ట 19 (2) నెక్కు ననుసరించి తన్ను ఇన్ సాల్వెం టుగా తీర్చిదిద్దవలెనట్లు ప్రార్థించుచూ ఒక దరఖాస్తును ఈకోర్టునందు దాఖలే చేసుకొనియున్నాడు. సదరు దర ఖాస్తు విచారణ నమిద్రుము 2-4-1927 తేదీకి వాయిదా వేయ బడియున్నది. సవాల్డి నేటుజడ్డికోర్టు ఏ. ఎస్. కృష్ణస్వామయ్యర్ బాపట్ల 11-8-27 ప్రధాన సర్జికితో జడ్జి

మదరాసు శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరములు

జి. హరిసర్వోత్తమరావుగారు ఆరోగ్యశాఖామంత్రికి లేఖించి వివరములను తెలియజేసెదరా?

(ఏ) మౌనుసిపల్ ప్రదేశములందు కల్లంగడులను సారా చుకాణములను మాసివేయుటకై ఉత్తరువులు జారీచేయబడునట్లుగా గవర్నరు మెంటువారి ఆదేశాన్ని పరిపాలనావిధానములో మార్పులు చేయుటకు ప్రయత్నము ఏమైనను చేయబడినదా?

(బి) అట్టిప్రయత్నము చేయబడినయెడల ఎట్లు మార్పు చేయబడినది?

ప్రత్యుత్తరము:—(ఏ), (బి) లేదు.

హరిసర్వోత్తమరావుగారు:— 1924 సం|| ఆగస్టు 27

తేదీని ఇటువంటి ప్రశ్నయే యొకటి యీసభలో అడుగబడినప్పుడు ఇట్టి పరిస్థితులందు గలిగిడి యావశ్యకతలను గుర్తించి ఆప్రతిక్రియ నాలోచించెద మని అప్పటి గవర్నరు మెంటువారు చెప్పియున్నారు. ఆప్రశ్నయును ప్రత్యుత్తరమును మీకు తెలిసి యుండినయెడల దరిమిలాను జరిగిన వర్తన ఏమిటి?

అధ్యక్షుడు:— ఈప్రశ్నకు సంబంధము లేదు.

హరిసర్వోత్తమరావుగారు:— బల్లారి జిల్లాలో మౌనుసిపల్ ప్రభుత్వములను జిల్లాబోర్డువారు నివారణమునకై కూలివలసిన కల్లంగడులను ప్రదేశములందున్న కల్లంగడులను సారాచుకాణములను మాయించుటకు గౌ. మంత్రిగారు ప్రయత్నము చేయ సంసిద్ధులై యున్నారా?

ప్రత్యుత్తరము:— ఈవిషయము తమ విచారణలోనికి తీయబడినయెడల ఆలోచించెదమని మంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా వివరించినది.

యస్. సత్యమూర్తిగారు:— దుకాణములు మాసివేసినప్పటికిని గవర్నరు మెంటు రెవిన్యూ తగ్గుచుందనియెడల ఈదుకాణములు మాసివేయకుండుటకు గలకారణములను మంత్రిగారు చెప్పగలరా?

ఈప్రశ్నకు గవర్నరు మెంటువారు రిచ్చిన జవాబుమీద మరొకప్రశ్న చేయగా జవాబు ప్రతిపాదముగా నివ్వబడినది.

వైద్యశాఖాపరిపాలన

సి. గోపాలమినసగారు:— ఆరోగ్యశాఖామంత్రి గారికిరింది సంఖ్యయిషీ నిచ్చెదరా?

(ఏ) గతసంవత్సరము ఇండియనుస్కూలు ఆఫ్ మెడిసినుకు ఖర్చుపెట్టిన మొత్తమెంత? (బి) వైద్యశాలలోనే నివసించుచు చికిత్సకొందెడి రోగులెందరు చికిత్సకొనబడిరి? (సి) రోజు 1 కి రోగి 1 కి ఎంతసాము ఖర్చుపడినది? (డి) బయటనే ఉండి వైద్యశాలలో చికిత్సకొందెడి రోగులెందరు వచ్చిరి? (ఇ) సదరు రోగుల ఖర్చుకొరకై గతసంవత్సరము నిర్ణయింపబడిన మొత్తమెంత? (ఎఫ్) స్కూలులో హాజరైనవిద్యార్థులెందరు? (జి) ఒక్కొక్కవిద్యార్థి కొరకై ఖర్చుపడిన మొత్తమెంత?

ప్రత్యుత్తరము:—(ఏ) 1926 ఏప్రిల్ 1 తేదీనుండి 1926 డిసెంబరు 31 తేదీవరకు స్కూలులొరకు (ఆస్పత్రి మినహా) ఖర్చుపడిన మొత్తము రు 20,515. (బి) రెండువందల రోగులు (ఆస్పత్రితెరచిన 1926 సెప్టెంబరు 1 తేదీనుండి 1926 డిసెంబరు 31 తేదీవరకు). (సి) రు0-6-8(పట్టణములకును మండులకును) (డి) 77,488 రోగులు [1926 జూలై 1 తేదీ (ఆస్పత్రిలో బయట నుండురోగులకు మందుఇచ్చుకాఖ ప్రారంభించిన తేదీ) నుండి 1926 డిసెంబరు 31 తేదీవరకు] (ఇ) రు 1,000 లు (ఎఫ్) 220 (జి) రు 98.4-0.

ప్రశ్న:— (సి) క్లాజను గూర్చిన ప్రత్యుత్తరముపంప ర్చుములో ఇంకొక ప్రశ్న అడుగబడినది.

వైద్యశాలలోనే ఉండి చికిత్సనొందు రోగులయొక్క రుసుము హెచ్చించవలసినదిగా దరఖాస్తు వచ్చినదా?

ప్రత్యుత్తరము:— అట్టి దరఖాస్తు వచ్చినది. ఈవిషయ విషయ విచారణలో నున్నది.

సి. వి. వెంకటసారాయణ అయ్యంగారు:— వైద్యశాలలోని రోగులకొరకు ఏర్పరుపబడిన మంచములుఎన్ని? జవాబు:— 80.

కండ్లాస్పత్రి నూపరింపెండెంటుగా కాపైను పెద్దనుగారిని నియమించుటను గూర్చి

పి. అంజనేయులుగారు:— ఆరోగ్యశాఖా మంత్రిగారు పూర్తివిషయములను తెలియజేసెదరా?

(ఏ) కండ్లాస్పత్రి నూపరింపెండెంటుగా కాపైను పెద్దనుగారిని నియమించుటకు పూర్వము అదివరకు ఆస్పత్రిలో నున్న అసిస్టెంటు నూపరింపెండెంటుగారి అప్పీలు విచారిం చబడినదా?

(బి) కాపైనుపెద్దనుగారు ఇండియను మెడికలు సర్వీసు లోని జూనియరు ఆఫీసరులై మూడు సంవత్సరములనుండియే యుద్యోగము చేయుచున్నారా?

(సి) భారతీయుడైన అసిస్టెంటు నూపరింపెండెంటు కన్న కాపైనుపెద్దనుగారికి యెక్కువ యోగ్యతలు కలవా?

(డి) వీరి కీకీడ్యోగము నిచ్చుట జాతివినక్షణము పోటిం చుటవల్ల నేనా?

ప్రత్యుత్తరములు:—(ఏ) అవును. (బి) లేదు. కాపైనుపెద్దను గారికి 9½ సం|| రమల ఉద్యోగానుభవము గలదు. (యుద్ధములో చేసిన సేవ మినహాయించి)

(సి) గవర్నరు మెంటు కండ్లాస్పత్రి నూపరింపెండెంటు ఉద్యోగము ఇంకియను మెడికలుసర్వీసు ఉద్యోగములకే ప్రత్యేకింపబడినది. మేజరు ఆర్. ఇ. రైట్. ఐ. యం. యస్. గారు పెంపువీధివల్లి నపురు వారిస్థానే కండ్లాస్పత్రిలో నూపరింపెండెంటుగా నుండుటకు 1923 సం|| ర ములో కాపైను పెద్దనుగారు తీసికొనబడిరి. వీరు మద్రాసుకు రాకపూర్వము వైద్యమునందు నేత్రవైద్యకేత్రలుగానుండిరి. సీమదేశములో కండ్లాస్పత్రియందు వీరికి చిరకాలానుభవము కలదు, అక్కడ వీరు రాయలు కండ్లాస్పత్రియొక్క రిజిస్ట్రారుగా నుండిరి.

(డి) లేదు.

ఇందుమీద కొన్ని అనుబంధప్రశ్నలు అడుగబడినవి. సదరు ప్రశ్నలనుజవాబునిచ్చుచు ఈఉద్యోగము తాత్కాలిక ఉద్యోగమనియు మద్రాసుగవర్నరు మెంటువారే సదరుఉద్యోగము ని నియమించెదరనియు మంత్రిగారు తెలియజెప్పిరి.

సివిలు అసిస్టెంటుసర్జనుల ఉద్యోగములకై పోటీపరీక్షలు

డాక్టరు బి. యస్. మల్లయ్యగారు :— ఆరోగ్యశాఖామంత్రిగారు ఈవిషయ కోరిన సంఖ్యయిషీ దయచేసెదరా?

(ఏ) సివిలుఅసిస్టెంటు సర్జనుల యుద్యోగనియామకార్హ మేర్పడిన పోటీపరీక్ష ఎత్తివేయబడిన దెప్పును? (బి) ఎందుచేత ఎత్తివేయబడినది? (సి) అది తిరిగి అమలులో పెట్టబడునా? (డి) అట్లయినయెడల ఎప్పుడు?

ప్రత్యుత్తరము:—(ఏ) సివిలుఅసిస్టెంటుసర్జనులయుద్యోగ నియామకార్హమైన పోటీపరీక్షలు ఎత్తివేయలేదు. కాని తాత్కాలికముగా 1918 సం|| రమునుండియు నిలిపియుంచబడినవి.

(బి) యుద్ధమునందు నాకరించెయ్యటకైకెల్లిన మెడికలు ఆఫీసర్లకు తిరిగివచ్చినవిచ్చుట సివిలు డిపార్టుమెంటులో ఖాయమైన యుద్యోగము నిర్వహకునని ఇంకియను మెడికలుసర్వీసులో తాత్కాలికఉద్యోగములం దుండినవారికి వాదానము చేయబడి యుండుటవల్ల వారికి అట్టి యుద్యోగములు లభింపగలదులకై యీపోటీపరీక్ష నిలుపియాంపబడినది.

(సి)(డి) ఈపోటీపరీక్ష తిరిగి అమలులోనుంచువిషయమై గవర్నరు మెంటు ఆలోచించుచున్నారు.

రామనాథపురం రాజాగారు:— పోటీపరీక్షలతో నిమిత్తములేకుండ ప్రభుత్వ ఇచ్చాకుసారానియామకము (డైరెక్టు రిక్రూటుమెంటు) జేయుపద్ధతి విరమించవలచుకొన్నారా?

ప్రత్యుత్తరము:—అవును.

డాక్టరు మల్లయ్య:— సదరు ఉద్యోగములలో నియమింపబడినవారిలో కొందరు యుద్ధసేన చేసియుండునవారుకూడ కలరను సంగతి మంత్రిగారికి తెలియదని నేను నిశ్చయపరచి నమ్మవలసినదేనా?

ప్రత్యుత్తరము:—నాకు తెలియనులెంది.

కల్లికోట తాలూకాబోర్డు నామినేషనులు

కే. మాధవన్ నాయరుగారు:— స్థానిక స్వపరిపాలనశాఖా మంత్రిగారు ఈ క్రిందివానికి సంజాయిషీనిచ్చెదరా?

(ఏ) 1926 ఆగస్టునెలలో జరిగిన కల్లికోట తాలూకాబోర్డు ఎన్నిక జరగక ముందు 2 నెలలపూర్వమే 1926 జూన్ నెలలో మలబారు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు కల్లికోటతాలూకా మెంబర్లను నామినేషు చేసినమాట వాస్తవమేనా?

(బి) నామినేషును మెంబర్లను నియమించు విషయములో వర్తింపగల నిబంధనలను నూత్రములను సదరుచర్య అనుగుణముగా నున్నదా? ఇది న్యాయమా? సక్రమమా?

ప్రత్యుత్తరము:— (ఏ) అవును. (బి) లేదు.

రుంగనాథు తాలూకాబోర్డు:— తేదీనుండి పునర్నిర్మాణముచేయబడిన మువరకు అధికారపదవిలో నుండునట్లు క్ల-సభ్యులునియమింపబడిరి. కనుక యీ కారకాలము 1926 జూన్ 30 తేదీతో ఆ

ఆగస్టుకు ముందుగా సదరు తాలూకాబోర్డు యుట సాధ్యముగా కన్పించలేదు కనుక వ్యవహారములను మానుపై నామినేషును సభయొకటి ఏర్పాటుకాబడవలసినదయ్యెను.

(బి) అట్టినియామక ము లు కా ప్రసాధారణపరిస్థితులలో నట్టి నియామకములు జరిగిన జరుగవలెను.

అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు:— బడిన మెంబర్లందరును నిమ్మజాతులవారేనా?

ప్రధానమంత్రిగారు:— లేదు. అనేకవర్తనలు కాశేశ్వరరావుగారు:— ఎన్నికలద్వారా

ప్రాతినిధ్యము సంపాదించిన వర్తములకు చెంపనామినేషు చేయబడినవారిలో కలరా?

ప్రధానమంత్రి:— గనుపు యివ్వవలెనని. వెంకటరత్నంగారు:— ఇకమీద

లకు నామినేషును చేయకుండా ఎన్నికల ప్రధానమంత్రి:— సభ్యులయొక్క

యగునెడల నా అభ్యంతరము లేదు.

పామర్రుతాలూకా విభజన

కాశేశ్వరరావుగారు:— రెవిన్యూ

క్రిందిసంఖ్యయిషీ నిచ్చెదరా?

(ఏ) కృష్ణాజిల్లాలోని పామర్రుతాలూకా రెవెన్యూను?

(బి) నూజివీడునుంచి పామర్రు 40 దు గనుకను, గుడివాడనుండి పామర్రు కలదు గనుకను సదరు పామర్రుతాలూకాను డివిజనులో చేర్చుటకుబదులు గుడివాడ రివిన్యూ డివిజను చేర్చుటకు గవర్నరు మెంటువారు ఉద్దేశించుచున్నారా?

ప్రత్యుత్తరము:—కచ్చేరి సదుపాయములకు కి పోవుటవల్ల తాలూకా నిర్మాణముచేయుట ప్రస్తుతము యిదావేయడమైనది. పామర్రులో డిప్యూటీ కలెక్టర్, రిని పెంపుచేసి తాలూకాకచ్చేరికి పనికి తయారుచేసిన ప్లాన్లపై పేట్లు 1926 ఫిబ్రవరి. అందుకొరకై యీసంవత్సరము నాలలో 80 వేల రూపాయలు ఏర్పరు

(బి) పామర్రుతాలూకాను గుట్టుటకు ప్రస్తుత సంకల్పము ఏమియులేదనికానిదని యనుభవమువల్ల గోచరించి: రివర్భజన యాలోచింపబడును.

బెజవాడ సర్కిలులో ఇంకొ

పి. అంజనేయులుగారు:— అభివృద్ధి శాఖామంత్రిగారు ఈది

నిచ్చెదరా?

(ఏ) ఇప్పుడున్న డివిజనుల బెజవాడ సర్కిలులోని పట్టణముల భారము లున్నవను సంగతి గవర్నరు

(బి) ఇదే సర్కిలులో ఇంకొ యుట వాంఛనీయమా యను విషయ చించినదా?

ప్రత్యుత్తరము:— (ఏ), (బి) కాంక్షనుచేసిన గుంటూరు డివిజనుయొ: నాటనుండి బెజవాడ సర్కిలులో వారి వ్యవహారబాధ్యత భారముగా నున

ర్న మెంటువారి కెప్పుడును తెలియజేర

కాశేశ్వర రావుగారు:— క

హారము ఒక్క ఎక్స్ ట్రాటివు ఇంజనీరు న్నట్లుగా ఎంచబడినదా?

ప్రత్యుత్తరము:— న్యాయ

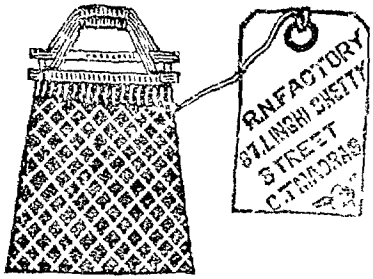
గా రెవిన్యూ మెంబరు జవాబు నిచ్చు ర్న మెంటునకు ఏమియు నివేదించబడి

1927-వ సం॥ మా (ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ఆయుర్వేదాపధ రత్నా కరము చరక చికిత్సాస్థానము రు 6

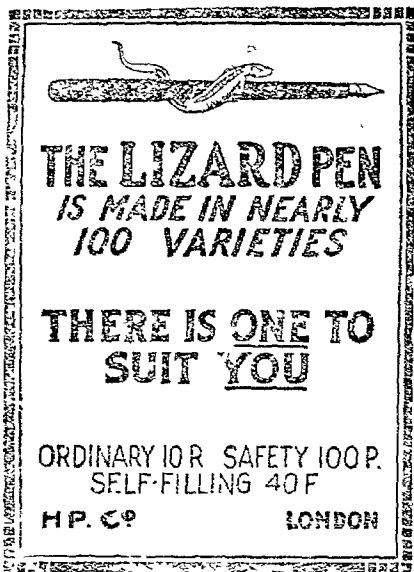
ఆంధ్రప్రదేశ్ రత్నావళి రు. 2, భస్మకాశిక రు. 1
(2048) చాపర శ్రీపాద స్థానము రు. 1, బెంగాళ

ఎప్పుడును మేలైన సరకు నేకమును

ములతో అల్ల బడినది. వర్తమాన ప్రత్యేకము గలవు. వివిధ
ములను ఈ దినపత్రికను అంగీకరించుట ప్రాయశాంతు.

ఎస్. ఎస్. పాక్షి, 87 లింగ శెట్టివీధి, మదరాసు.

Agents: P. HOLT & Co. Ltd., P. O. BOX 237 MADRAS. Chittoory Rangaiah, Cocanada.

మహావీరకారము

గొప్ప లాటరీ యుద్ధము

కాంచీపురము-ప్రసిద్ధమైన హిందూ బాలికాపాఠశాల
ధర్మచరితాలనుకొనుటకు జరుపబడుచున్నది.

ప్రభుత్వాంగీకారము బహుముఖ

వీటి 1-కి వెల రూపాయ ఒకటి (1-0-0)

(1927 సం. మే 30-వ తారీఖున టిల్లు ఎత్తుతును)

5 రూపాయలు మొదలు 10,000 రూపాయల
వరకు తరతరముగ నిర్ణయించిన 557 ప్రైజు

చందాలు ప్రోత్సహించుటకు ప్రైజులను భారతముగా
కమిషనులను ఇవ్వబడును. దేశసంరంధనకు పెక్కురుచిజంట్లు
కావలయును.

ఈవిద్యాప్రతిష్ఠాపనము మహారాజులచేతను గవర్నరుల
చేతను, విద్యాశాఖా పరిషత్తులచేతను, విశ్వవిద్యాలయము
తులచేతను, దేశనాయకులచేతను, పలు విద్వాంసులచేతను, దేశా
భివృద్ధికి వలయు జాతీయపాఠశాలలో మిక్కిలి మేలయినదని సా
గడబడినది. దీనివహించునట్లు దీనికై నిర్మించబడియున్న సర
స్వతీ మందిరమునుండి విశేషముగా కావలయును. శ్రీనాథ
శ్రీమతులందును ముందువచ్చి పైలాటరీ టిల్లును మొదలుగా కొని
ఈమేలైనధర్మము నాచరించవలయును. ఈధర్మము నాచరించ
వారికి విశేషపుష్కము గలదు. ప్రతిభగలదు. మత ప్రవృత్తి
ము గలదు.

అగత్యమున వివరములు క్రింద సంతకముచేసినవారికి
ప్రాసీ తెలుసుకోవలయును.

A. RAMASWAMI SASTRI

(Rtd. Sub-Judge)

RESIDENT, "HINDU GIRLS' SCHOOL UNION,"

CONJEEVARAM

పాస్టర్ కుట్టు మిషనులు

బహుళలో వాని కన్నిటికంటెను దృఢమైనది
రోగదేహము మాత్రమే.

(ప్రసిద్ధమైన వర్తమానము మాత్రము వాడు
కు యివ్వబడును.

అన్ని పరిశ్రమలను, విశిష్టములను
మాడ అమృతమును.

వెల్ అందు కో (లిమిటెడ్) 8488

1/12వ మాంటురోడ్డు, మదరాసు.

అమృతమునకు

బాగుగా పనిచేయుచున్నట్టి రైస్ మిల్లు స్త్రీము పవరు
బాయిల్ ఎం. నతోన, గోదాములు, ఇతర భవనములు మొ
దలనవి చేరి కిక్కి ఎర్రమల భూమిలోను విక్రయమునకు వీడ
ముగానున్నది. రహస్యము ధర రు. 60,000 లేక కొంచెముతక్కు
వగానుండును. ఇకర వివరములకు ఈ దినపత్రికాసంపుటకు
ప్రాసీ బహుళముగలదు.

రాజా గులాబ్ దాసు హరిదాసు అండు సన్ను,
నిడుబ్రోలు, గుంటూరుజిల్లా, లేక రెసిడెన్సీ బజారు
హైదరాబాదుకు వ్రాయవలెను.

ప్రసిద్ధార్యక థావలి గ్రంథముండలి

పూర్వమొందనవిజ్ఞానము వైపుగొప్పసింహావలోకము
అపారకపురాములలోనున్న యమృతకళలు ముట్టుకు
సహాయముననుచు ప్రకటించుచున్నాము. 8388

'భారతక థావలి' ప్రథమగ్రంథము

తెలుగు భారతములో కేవలముగా మూలమునుండి తీసి
28 కులకు నుల్లభించి ప్రాసించి. సమస్తవిధమున, యుక్త
యను, సర్వములను గలవు. వెల చందాదాగులకు 0-8-0
యిరులకు 0-10-0 చందాదాగులకు ప్రవేశము 0-2-0.
రాజాపురమునానామ భాగవతకథావలితయగుచున్నది.
అయ్యుచు: కం. పి. బహదూర్ గారు, ఆంధ్రగోపాలవిద్యా
సము-కాన్యా, పల్లిపానగోదావరి అన్ని వాయవ్యమునానా

ఆంధ్ర భాషాసంశాసనము

ఇది రాజమండ్రి కాలేజీ పండితుల బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది
సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు రచించినది. దీనికి ఆంధ్ర
విశ్వవిద్యాలయపాఠ్యములైన మ-రా-శ్రీ కట్టమంది రామ
లింగారెడ్డి యమ్.ఏ. గారు ప్రకటించిన పీఠిక వ్రాసి
యున్నారు.

ఇందు ప్రాచీనాధ్యాపన సాంప్రదాయములు రెం
డును చక్కగా వివరింపబడినవి. మూడు 160 మంది పూర్వ
కపుల ప్రయోగము లుదాహరింపబడినవి. తెలి మిక్కిలి సుల
భము. విద్యార్థులు, పండితులు భాషాభివృద్ధినిగూడ జరుగ
చునది. ఇట్టి వ్యాకరణ మితమును తెలుగులో లేదు.
రెండుభాగములు 14 ప్రకరణములు. 860 పుటలు.

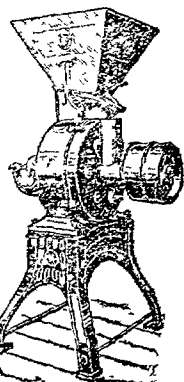
రెండు సపుటములు పోస్టికాక రు 1-4 0
రెండు కులిన తెలుగు 1-8 0
ఆంధ్రవర్ణకావ్యము, నాటకముల లక్షణము 0-8 0

కావలసినది టిల్లు వ్రాయవలెను.

కామారి సత్యనారాయణమూర్తిగారు,

8170 ఇన్స్టిట్యూట్, రాజమండ్రి.

MACHINERY. 3392

Jrus Grinding Mills—
With ball bearings & self-
sharpening stones.

Disintegrators — Latest
types.

Rice Machinery of every
description.

T. & O. Brand Belting—
Special cotton and special
Solid-woven hair.

Water Works fittings—Meters, valves etc.

Coffee Hand Mills—Latest improved designs

White Artistic Cements.

Sole Agents in India, Burma & Ceylon :—
THAKAR & OPADEY,
20/22, Elphinstone Circle, Fort, Bombay.

AMRUTANJAN BEST INDIAN PAIN BALM.

Price Annas 10

AMRUTANJAN LAL.
BOMBAY & MADRAS.

ప్రశ్న

భేదమును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులువ్రాసేము
రు. 1-0-0 ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 వి. పి. ఖర్చును చెల్లించి
అవును. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను.
మానుమా జ్యోతిమాలయము, తిరుత్తణి.

మహాసూర్యావర్తి

ప్రకటించిన యోగము. ప్రతివారికి అవసరమున్న
తెలియగుట, నోబిలియరులు, కాన్స్టేబులు ముట్టుకు, నో
పుత్ర, గండెలలోమట్టు, మొదలగు పైత్యవికారమునకు వీరి
యొగము. శ్రీ ముక్త్యలరాజావారి సంపాదమున కున్న
నది-వెల రు 1-కి రు 1-కి.
ఆరరసాయనశాల, ముక్త్యల(కృష్ణ). 3వి

కావలెను

25 గురు వెండిపనివాండ్లును 5 గురు పోలీసు పని
తక్షణమే కావలెను. పనియొంది మంచిచింత మేర్పాటుచేయ
ను. నియమితకాలమునందుమాత్రమే పనిచేయవలసియుం
నేరులో వచ్చిమాట్లాడుట మంచిది.
మే. సత్యనారాయణాచారి, ప్రొఫైటరు, హై
శ్రీ లక్ష్మీవర్మ-సు, నెం 8, కాశీ శెట్టివీధి, మదరాసు

ఉచితము

ఖిలాఫతు చరిత్ర: ఇదియొక య

దు మహమ్మదీయ మతనిర్మాత యగు మహమ్మదువారి సూల
యను, ఖిలాఫతుగూర్చియు, ఖిలాఫతు ఆంధ్రోత్సాహముగూర్చి
వ్రాయబడినది. దీనికి జనాబ్ ఉమర్ అలీషాహిగారు వర్ణన
నిశితము వ్రాయుచున్నారు. దేశాభివృద్ధిని తెలుగు దీనిని
తీయవలెను. అంబాలాఖిలాఫతుగూర్చి యొక ప్రథమము ప్రకటన
రినితులబట్టి యుచితముగ నిర్వహింపబడినది. ఈ ప్రాయ
నాదాహరింపబడిన చిరునామాకు రెండవ లాభ్యముల
వరకు పోస్టుచేసిన బాపునారికి రైసుదాహరింపబడినది
ధము బాపు-పాపుదాహరి పంపబడును.
సర్వీసు సత్యకేళవరావు,
(ప్ర.పి.) 3403 మొయిన్ రోడ్డు, విశాఖపట్నము.

ప్రతాప కస్తూరి మాత్రలు

మిక్కిలి ఘాటును సుఖానగలది
1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొని ఆనందముగా స్నాన చేసే
దేగాక అశీర్వాదులు, వాయువు, జలుబు, దీనివిజన
దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, చిన్నబిడ్డలకు
కలరా, ప్లేగు మొదలగు అనేకములను వ్యా
హరించుటయేగాక బలమును, శీర్షక క్షితి,
గర్భమును గలిగించు వరకునాదము. ప్రతి
మందుండదగినది.

250 మాత్రల సీసా 0 4 0
12 సీసాల 2 8 0
వి. పి. హార్డిఎస్ట్ ట్రాడు 0 8 0
పి. జి. ఏ, అంధు కో. ఆయుర్వేదముజం,
పెరిదేవి నెల్లూరు